

TRŽAŠKI ŠKOF MSGR. EUGENIO RAVIGNANI SLOVENCEM

DEŽELA F-Jk IN SLOVENC

Dežela Furlanija-Juljska krajina je po dolgi politični krizi in izločitvi Severne lige z odločilnih mest dobila novo vodstvo. Odbor, ki ga vodi predstavnik Ljudske stranke in donedavni predsednik deželnega sveta Giancarlo Cruder, je bil izvoljen 5. decembra, zaupnico pa je prejel 8. januarja. Obakrat se je pokazalo, da vodi deželo manjšinsko zaveznitvo, saj je bil Cruder izvoljen s 24 glasovi, njegove programske smernice pa je odobrilo 27 svetovalcev 60-glavega deželnega sveta.

Deželna koalicija pa ni le manjšinska, temveč tudi zelo pisana. V njej so predstavniki Ljudske stranke, Demokratične stranke levice, zelenih in nekaterih svetovalskih skupin, ki so sad razkolov, prestopov in preimenovanj (socialisti, republikanci, neodvisni, Dinijevi somišljeniki). Zaradi tega je še šibkejša. Pri pomembnejših sklepkih se bo pač morala dogovarjati z opozicijo.

Pri glasovanju o Cruderjevem programu so bili najbolj kritični predstavniki Severne lige in Stranke komunistične prenove. Severno ligo in njenega predsednika deželnega odbora Cecottija so pač vrgli z oblasti, komunistom pa niso priznali vloge, ki jim jo priznava zaveznitvo Oljke v vsedravnem merilu. V Furlaniji-Juljski krajini je bil namreč na izpraznjeno Cruderjevo mesto predsednika deželnega sveta izvoljen predstavnik desne opozicije, tržaški zdravnik Roberto Antonione. V deželni svet je prišel kot kandidat Liste za Trst, zdaj pa zastopa Berlusconijsvo gibanje Naprej Italija. To je takoj prineslo dve posledici: spore v Polu svoboščin, ker se je z Oljko dogovarjal le del pola, in odločilno vzdržanje nekaterih svetovalcev desne opozicije pri glasovanju o zaupnici.

Podpredsednik deželnega sveta, zastopnik Demokratične stranke levice Miloš Budin, ki je v tej sestavi deželnega sveta edini Slovenec in ki je bil po mnenju nekaterih krogov naravni kandidat za mesto novega predsednika, pa je postal v preteklih dneh še predsednik Sklada za Trst, torej pomembnega odbora, ki pri vladnem komisariju v Trstu deli izredna državna sredstva za razvoj tržaškega gospodarstva.

Kljub šibkosti si je Cruderjev odbor zastavil obsežen delovni spored. Tako v programu kot v odgovoru na številne posege svetovalcev je predsednik deželne vlade obravnaval tudi odprta vprašanja Slovencev v Italiji. Potrdil je splošno pozitivno gledanje na manjšinske skupnosti in se zavzel za reševanje najbolj žgočih vprašanj, ki nas pestijo. Na dolgoletne in na najnovejše težave slovenske manjšine je Cruderja v posebni spomenici opozorila Slovenska skupnost. Stranka, ki je leta 1993 kljub povečanemu številu glasov po 29 letih zaradi volilne reforme izpadla iz deželnega sveta in torej ne more neposredno posegati tam kjer se odloča, je precej zadovoljna z dosedanjim delom levosredinske vlade, a tudi edinega slovenskega parlamentarca v Rimu. /STRAN 3

IVO JEVNIKAR

"VSE PROSIM, DA BI ME SPREJELI KOT BRATA"

S prijateljem in kolegom Mirom Oppeltom sva v ponedeljek, 13. t.m., obiskala novoimenovanega tržaškega škofa Eugenia Ravignanija v njegovi rezidenci v Vittoriju Venetu. Sprejel naju je zelo ljubeznivo, se z nama pogovoril o najrazličnejših problemih ter nama tudi razkazal škofijski dvorec, ki je dejansko eden najlepših beneških gradov in se nahaja sredi čudovitega okolja.

Del našega pogovora objavljamo v tej številki. Gospodu škofu se za pogovor in gostoljubnost lepo zahvaljujemo.

DRAGO LEGIŠA

Prosimo Vas, da se najprej sami predstavite!

Rodil sem se v Pulju pred 64 leti, 30. decembra leta 1932. Moja družina je bila skromna in globoko krščanska. Moj oče je bil poštni uslužbenec, mati je bila gospodinja. Bili smo štirje otroci: dve sestri in dva brata. En brat je umrl leta 1942, ena sestra v letu 1974, druga pa živi v Trstu. Tudi starši so že umrli, mama leta 1960, oče pa 1964. Teologijo sem študiral v semenišču v Trstu in dokončal študije v Rimu. Petnajst let sem bil rektor semenišča in profesor teologije. V cerkvi svetega Justa sem postal duhovnik leta 1955 in škof leta 1983. Skraj štirinajst let sem opravljal in globoko doživljal pastoralno službo v škofiji Vittorio Veneto. 30. decembra 1996 me je sveti oče imenoval za tržaškega škofa.

Česa se spominjate iz svoje mladostne dobe v Pulju?

Zelo lepe in vedre spomine hranim na družinsko življenje in na prijatelje, ki sem jih srečal v šoli in župniji. Še danes včasih podživljam strašno vojno dogajanje, spominjam se na bombardiranja, ki so nas silila, da smo cele dneve preživljali v rovih, ki so jih izdoblili v skale. Spominjam se tudi konca vojne, ki je - žal - pomenil začetek še bolj tragičnega in bolečega obdobja. Najbrž se kot mladostnik tega nisem zavedal. Šele sedaj, ko pomislim na ta čas, razumem teže tistih dni.

STRAN 3

Škof Eugenio Ravignani na srečanju s svetim očetom sredi prejšnjega tedna.

02 Drago Legiša
ZELENA LUČ ZA MANDATARJA DRNOVŠKA

VSE KAŽE, DA JE SRBSKI predsednik Milošević pod pritiskom domače in zlasti tuje javnosti končno priznal izid novembrskih upravnih volitev, s čimer se odpira pot normalizacije v srbski državi.

03 DEŽELNI KONGRES SSK BO V GORICI

04 Zvone Štrubelj
MESTO IN VLOGA LAIKOV V CERKVI (1)

04 Jurij Paljk
"VIDEL SEM TVOJE SOLZE"

05 Danijel Devetak
MAKSIMILIJAN KOLBE V PAPEŽEVH MISLIH

06 Milan Gregorič
ROMAN KOT PRVOVRSTEN VODIČ...

07 Igor Devetak
"DÜRER" NAŠEGA ČASA

09 Ivan Žerjal
BOŽIČNI KONCERT ZCPZ

11 Kazimir Humar
SLOVO OD SOBRATA JOŽEFA ŽORŽA

12 Erika Jazbar
TRINKOV KOLEDAR ZA LETO 1997

15 Erik Dolhar
ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006

SVET OKROG NAS

ZELENA LUČ ZA MANDATARJA JANEZA DRNOVŠKA

DRAGO LEGIŠA

Medsebojno merjenje sil med Liberalno demokracijo Slovenije na eni in tremi pomladnimi strankami na drugi strani se je v prvi rundi končalo z zmago Liberalne demokracije. Državni zbor je namreč potrdil za mandatarja dosedanjega predsednika vlade in hkrati stranke relativne večine Janeza Drnovška. Odločilen je bil glas 38-letnega ekonomista Cirila Pucka, izvoljenega na listi Slovenskih krščanskih demokratov, ki je proti sklepm in navodilom lastne stranke glasoval za mandatarja Drnovška. S svojo odločitvijo je Pucko za poraženi tabor in predvsem za svojo stranko postal izdajalec, za zmagoviti tabor pa "državotvorec", kot smo lahko brali v reviji Mag. Sam pa je ob prestopu v "sovražni" tabor dejal, da je želel le prispevati k odpravi politične blokade v slovenskem prostoru.

Nobene dvoma ni, da je Janez Drnovšek začel svojo bitko kot favorit. Predsednik republike Kučan je namreč ob njegovem imenovanju za mandatarja poudaril, da je najprimernejši kandidat, ker je njegova stranka (LDS) dobila največ glasov na volitvah. Skoraj pet let je vodil vlado, ki je razvila pomembno mednarodno dejavnost; zato tudi daje jamstvo, da se bo zavzemal za dosego prednostnih ciljev Slovenije, ki so: večji mednarodni ugled, uveljavitev evropske usmeritve in prispevanje k umiritvi razmer na Balkanu. Jasno je, da se s takšno vizitko, razen Drnovška, ne bi mogel predstaviti Državnemu zboru noben kandidat za mandatarja.

Tri pomladne stranke (SLS, SKD in SDS) so takoj po volitvah 10. novembra sicer podpisale sporazum o skupnem nastopanju, a se je kmalu izkazalo, da se jim ne posreči pridobiti v svoj krog

oz. tabor nobene druge politične formacije in nobenega drugega poslanca. Liberalna demokracija pa je kmalu pritegnila na svojo stran ne le Združeno listo, temveč tudi stranko upokojujencev, ki bi po svojem izvoru, programu in ciljnih gotovo morala biti bližje pomladnemu taboru. Nepopravljivo in neodpuščljivo politično napako pa so "pomladniki" naredili, ko niso preprečili nekemu svojemu znanemu in vplivnemu predstavniku, da je s prizivomna ustavno sodišče zanimal polnopravni status poslanca izvoljenima predstavnikoma madžarske in italijanske manjšine v Sloveniji. Vrhovi prizadetih strank se niso primerno in pravočasno ogradili od takega početja, ki pa se je brž izkazalo za pogubno za pomladne stranke. Kako naj bi slednje mogle ob takšnem početju računati na podporo obeh manjšinskih poslancev v parlamentu?

V tej zvezi tudi sami odločno grajamo dejstvo, da se najde politik, ki se loti tako kočljivega vprašanja, saj bi mu moralo biti znano, da se tudi slovenska manjšina v Italiji zavzema za rešitev vprašanja izvolitve lastnega predstavništva v državnem in deželnem zboru po vzoru Slovenije. Zato je drezanje v ta problem že povzročilo in še povzroča škodo tudi našemu boju za priznanje manjšinskih pravic.

Janez Drnovšek je v svojem nastopu pred Državnim zborom spregovoril tudi o problemu narodnih manjšin in v tej zvezi dejal: "Tudi v prihodnjem obdobju bo pozornost za položaj naših manjšin ena temeljnih postavk slovenske zunanje politike. Prizadevali si bomo, da bi status naših manjšin v zamejstvu izenačili s položajem narodnostnih skupnosti pri nas. Vsekakor je pomembno, da ohranimo visok nivo

FOTO P. PREDALIC / MAG

zaščite madžarske in italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji, saj naša institucionalna ureditev teh vprašanj predstavlja vzorčno ureditev v Evropi."

Slovenci v Italiji poblize in tudi prizadeto spremljamo politično, gospodarsko in družbeno dogajanje v matični državi in v tem okviru tudi prizadevanja za sestavo nove slovenske vlade. Zavedamo se, da bomo od politično trdne, gospodarsko učinkovite in v socialnem pogledu pravično urejene Slovenije imeli tudi sami največjo korist in pomoč pri svojih prizadevanjih za obstoj in nadaljnji vsestranski razvoj. Prav nič se ne čudimo težavam in zapletom, ki nastajajo ob uvažanju in uveljavljanju načel in metod pluralistične politične demokracije v javnem življenju na Slovenskem. Če pomislimo, da je takšno stanje popolna novost za cele generacije Slovencev, in če vemo, da se vodilni kadri šele vzgajajo, se ne bomo ne preveč čudili in še manj pohujševali ali zgražali nad najrazličnejšimi spodrslijaji. Bati se je le nemoralnih dejanj, takih, ki so tuja omikani družbi in vsakemu omikanemu posamezniku ter jih preganja zakon.

Naši ljudje v zamejstvu so v 50 letih demokracije marsikaj videli in preizkusili na lastni koži. Želeli pa bi, da se nekatere napake ne bi ponovile v matici, ki naj postane moderna, demokratična država, sebi in nam v ponos.

VSE VEČJA MNOŽICA NA BEOGRAJSKIH ULICAH

SAŠA RUDOLF

TIME, 9. DEC. 1996

400 tisoč, morda pol milijona ljudi je izkoristilo svečanost ob pravošlavnem Novem letu za najbolj množično protirežimsko manifestacijo na beograjskih ulicah. Opozicija, ki jo zaenkrat družijo le povsem negativno mnenje o Miloševiću vladi, polagoma, vendar nezadržno krepi svoje sile, saj je pridobila na svojo stran najprej pravoslavno Cerkev, nato celo stranko Nova demokracija, ki je na zadnjih volitvah sodelovala z režimsko koalicijo. Pristojni državni organi, meni Nova demokracija, morajo priznati izide krajevnih volitev in na ta način prispevati k pomiritvi. Pod vedno močnejšim pritiskom zahoda in predvsem Združenih držav, bi Srbska socialistična stranka morda pristala, če bi ne postavila Jugoslovanska levica, ki jo vodi Miloševićeva žena Mira Marković. Za izhod iz sedanjega položaja je predlagala popolno enotnost levih sil, obenem pa spomnila, da

policija in vojska nista izpolnili svojih nalog. V krogih opozicije ocenjujejo te besede kot napoved uvedbe izrednega stanja. S tem bi bila porušena vsakršna možnost dialoga, mednarodna skupnost bi bila prisiljena znova uvesti sankcije, Črna gora pa bi se po vsej verjetnosti distancirala in tudi formalno izstopila iz Zvezne Jugoslavije. Zaenkrat se Milošević obnaša tako kot pred sedmimi leti, ko je Beograd sistematično zavračal vsakršni kompromisni predlog, ki je prišel iz Ljubljane, Sarajeva, Zagreba ali Skopja. Kratkovidna toga politika bo še bolj ošibila Srbijo, tako da bo od nekdanje Jugoslavije ostal le še beograjski pašaluk.

NAS BO PREHITELO TUDI NARODNO ZAVEZNIŠTVO?

JANEZ POVŠE

Prav gotovo je ironija usode, da se je predstavnik stranke Narodnega zavezništva na deželni ravni zavzel za Slovence in slovensko manjšino in to z oznako "kulturnega bogastva". Seveda se omenjena ironija nanaša v tolikšni meri na stranko, ki je po njenem izvoru novoфашиistična, kot na manjšino samo. V novem času ni druge koristne in modre poti, kot je ta, da politika danes opušta ideološka stališča, ki so bila njena pretekla značilnost. V tem smislu je nujno poseg predstavnika Narodnega zavezništva pozdraviti, ker pač nakazuje prepričanje, da z ideologijo ni mogoče v prihodnost. Na podoben način je pred nedavnim presenetila Demokratična stranka levice, ki je v našem prostoru odprla vprašanja foj ter se na ta način odrekla svoji izvorni ideologiji verjetno spet s ciljem, da se razbremeni dediščine preteklosti in se usmeri v nastajanje Evrope oziroma novega sveta. Z drugimi besedami: nasledniki obeh temeljnih ideologij tega stoletja uspešno iščejo pot v prihodnost, kar pomeni v italijanskem prostoru koristno zbližanje stališč in modro zmanjševanje razdalj znotraj istega naroda, kot pač narekuje novi čas.

Ironija usode je v tem, da se s tem za slovensko manjšino vzpostavljajo vse ugodnejši pogoji življenja in delovanja. Ne bi hoteli naivno povzdigovati izjav predstavnika skrajne de-

snice o naši manjšini, ki naj bi bila "kulturno bogastvo", verjetno pa je ta dogodek pričetek ukinjanja velikanskega nasprotovanja in tudi groženj, ki jih je manjšina doživljala s te politične strani. Še malo, pa se torej ne bomo mogli sklicevati niti na sile desne sredine, ki da nam strežejo po življenju. Skorajda tragična ironija nas zatorej utegne doleteti na način, da nas bodo v doglednem času vsi upoštevani in resnično priznavali, istočasno pa se nam bo godilo vse slabše. Marsikdo se bo vprašal, kako je kaj takšnega lahko mogoče, vendar je odgovor na dlani: vse okrog nas se obrača v prihodnost, odmetuje obremenitev preteklosti in išče novo mesto v nastajajočem novem obdobju. V njem je dovolj prostora za vse, ki se želijo ustrezno organizirati, neprimerno več kot v togem ozračju hladne vojne. Zaradi tega bo slovenska manjšina kot mnoge druge vse manjši razlog za nelagodje in iz njega izvirajoče nasprotovanje, nasprotno, postala bo in postaja priložnost za dokaz obračanja v novi čas. V boljših pogojih bi se moralo tudi naši manjšini goditi bolje, kar pa se trenutno ne dogaja, godi se nam vse slabše. Dejstvo je, da se namreč še nismo odločilno obrnili v prihodnost in njena pravila, nismo se ustrezno utemeljili in postali povezana narodnostna skupnost, čeprav je vse to odvisno le od nas samih. Del manjšine pravil novega časa še ni priznal in zaradi tega nimamo prav nič od tega, da so se zunanji pogoji bistveno izboljšali. In ravno v tem je vse bolj grenka ironija, v izboljšanih zunanjih pogojih in našem vse slabšem stanju, kar bo v veljavi toliko časa, dokler manjšina ne bo presešla svoje notranje delitve.

K R A T K E

doma in
po svetu

V ITALIJI še vedno iščejo vzroke hude železniške nesreče, ki se je pripetila v nedeljo, 12. t.m., pri Piacenzi. Iztiril se je hitri vlak (t.i. pendolino), pri čemer je osem ljudi izgubilo življenje, 29 pa jih je bilo ranjenih (za srečo le laže). "Pendolino" velja za čudo italijanskih železnic. Kot vedno v takih okoliščinah, se je spet vnela huda polemika. Vzrok nesreče je baje bila prevelika hitrost; nekateri pa menijo, da je šlo za okvaro na hitrem vlakcu. Na vlakcu je bil tudi bivši predsednik republike Cossiga, ki pa je bil nepoškodovan. ✓

V STAROSTI 86 let je umrl prof. Tarcisio Petracco. Na začetku sedemdesetih let je dal pobudo za zbiranje podpisov za ustanovitev univerze v Vidmu. Sedanji rektor te univerze Marzio Strassoldo je o njem dejal, kako je "furlansko ljudstvo po njegovi zaslugi razumelo, da ni razvoja brez središča za visokošolske študije in znanstveno raziskovanje ob hkratni osvoboditvi izpod stoletne zgodovinske odvisnosti od tujih dejavnikov". ✓

V TOREK, 14. t.m., so na Vogrskem pokopali župnika Ivana Kobala. L. 1952 je bil na zloglasnem "tolminkem" procesu skupno z nekaterimi drugimi sobratji obsojen na dolgoletno zaporno kazen. Ni dočkal uradne poprave velike krivice, ki je pred kratkim ugotovilo samo vrhovno sodišče v Ljubljani. O njegovem liku bomo obširneje poročali prihodnjic. ✓

ZALET OD srčne kapi je v 61. letu starosti umrl prof. Giovanni Del Basso. Predaval je na univerzi v Vidmu, od l. 1974 do 1980 je bil župan v Čedadu. ✓

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

MESTO IN VLOGA LAIKOV V CERKVI (1)

ZVONE ŠTRUBELJ

AKTUALNOST VPRAŠANJA O LAIKIH V CERKVI, NAPOVED TEME

Govoriti o mestu in vlogi laikov v Cerkvi pod teološkim vidikom pomeni govoriti najprej in predvsem o Cerkvi. Kaj je Cerkev, ali bolje: kdo je (kdo smo) Cerkev?

Odkriti svojo lastno identiteto je za vsakega človeka pogoj osebne rasti; od nje so odvisne vse važne odločitve, življenjska usmerjenost, svetovni nazor, skratka vse, kar posameznik hoče početi s seboj.

Cerkev je v svoji dvatisočletni zgodovini romarica, ki se v vsakem zgodovinskem obdobju sprašuje prav to: kdo sem in kaj imam početi? Kakšno je moje poslanstvo, ki sem ga prejela kot dragoceno dediščino od Boga samega in od prvih generacij kristjanov, ki so to dediščino prvi udeležili v konkretno zgodovinsko obliko. Prav to obdobje je za Cerkev tudi normativno.

Prva tema, ki jo bomo pod tem naslovom razvili, bo prav to: kako je Cerkev razumela sama sebe v tem prvem in zanjo odločilnem, normativnem obdobju? Takoj zatem se bomo dotaknili kratkega zgodovinskega pregleda odnosa med pastirji in laiki in pri tem lahko ugotovili, kako sta se oblikovala dva tabora, t.i. "učea Cerkev" in pasivna, "poslušajoča Cerkev". V zadnjem delu bomo prikazali doprinos 2. vatikanskega koncila, ki je Cerkvi v marsičem približal ideale prve apostolske Cerkve.

Poleg Svetega pisma bomo v naših teoloških razpredanjih upoštevali še vedno bazični tekst 2. vatikanskega koncila "Dogmatično konstitucijo o Cerkvi", "Lumen Gentium", na podlagi katere je legitimno razmišljati o bodočem razvoju laiškega apostolata v Cerkvi. V njej so se koncilski očetje vprašali, kaj Cerkev je, katero je njeno poslanstvo. Pri tem so na novo opredelili mesto in vlogo laikov v Cerkvi. Šlo je za pomembno prelomnico, ki je vzpostavila novo ravnotežje pri delitvi pastoralnih nalog med pastirji in laiki. Koncil je omogočil, da je danes prišlo do ideje partnerstva med pastirji in laiki, kateremu bomo namenjali precej pozornosti.

Prav je, da v uvodnem članku omenim še druge pomembne dokumente, ki so podlaga za prikaz napovedane teme. Med dokumenti 2. vatikanskega koncila sta bistvene važnosti Koncilski odlok o laiškem apostolatu in Pastoralna konstitucija o Cerkvi v sedanjem svetu, v pokoncilskem obdobju pa naslednji teksti: Okrožnica o skrbi za socialno vprašanje (1987), apostolsko Pismo o dostojanstvu žene (1988), okrožnica Ob stoletnici (1991), okrožnica Sijaj resnice (1994), papežev Pismo družinam (1994), apostolsko pismo V zarji tretjega tisočletja (1995). Naj pri tem še omenim, da Katekizem katoliške Cerkve pri obravnavi odnosa med pastirji in laiki teološko temelji na Lumen gentium, s tem da upošteva tudi druge dokumente cerkvenega učiteljstva, vključno s pomembno Posinodalno apostolsko spodbudo o krščanskih laikih (Christifideles laici), rezultat škofovske sinode, ki je potekala od 1. do 30. oktobra 1987. Papež Janez Pavel II. je posinodalno apostolsko spodbudo o krščanskih laikih podpisal dobro leto pozneje, 30. decembra 1988, izšla pa je in bila predstavljena javnosti 30. januarja 1989. S teološkega vidika kakšnih pomembnih premikov ni bilo.

SREČANJE GORIŠKIH SINODALCEV

Goriška sinoda je prišla h koncu prve faze delovanja. Tako bo v soboto, 18. januarja, v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž na Drevoredu 20. septembra ob 15. uri zbor vseh sinodalcev. Na skupščini, ki ji bo predsedoval goriški nadškof Antonio Vitale Bommarco, bodo vsi delegati druge goriške sinode najprej pregledali opravljeno delo in se dogovorili za prihodnja srečanja. V teh dneh prejemo sinodalci domov dokument z naslovom *Obraz Cerkve*, ki ga je za sobotno srečanje pripravilo tajništvo sinode. Vsi slovenski sinodalni predstavniki naj se sobotnega srečanja zagotovo udeležijo, saj je prisotnost slovenskih vernikov za uspeh sinode zelo pomembna. Samo s prisotnostjo potrjujemo naš obstoj in našo živo vero!

»VERA LESTAN - NJENE PESMI, NJENA DOBA, NJENA SMRT«

KAZIMIR HUMAR

Pred božičnimi prazniki so v Mirnu izdali brošuro z gornjim naslovom. Knjižico je pripravil Anton Pust, lazarist na Mirenskem Gradu, stroške pa je poravnala krajevna skupnost Miren.

V okrožnici za dan miru leta 1997 je sv. oče zapisal, da sta za spravo in mir dva pogoja: Resnica in Pravica in, kolikor je mogoče, poprava storjene krivice. Do osamosvojitve Republike Slovenije so resnico o naši polpreteklosti prikrivali oz. prikazovali le polresnice. Od takrat naprej pa stopajo na prizorišče zgodovinarji, ki po najboljših močeh iščejo resnico o dogodkih na Slovenskem med zadnjo vojno in po njej. Med temi je tudi Anton Pust, ki raziskuje zlasti resnico o duhovnikih, žrtvah v zadnji vojni in po njej. O tem je pripravil knjigo *Palme mučeništva*. Podobno nalogo si je sedaj zadal o pok. Veri Lestan. Gre za mirensko dekle, ki so jo 14. novembra 1943 partizani odpeljali in neznano kje likvidirali.

V knjigi, ki šteje 63 strani, so zbrane Verine pesmi, kajti Vera je bila učiteljica otroškega vrta in pesnica. Njene pesmi so versko navdihnjene in pa priložnostne. Bila je

verna družbenica, povezana zlasti s krajevnim župnikom Oskarjem Pahorjem, ki mu je posvetila največ priloznostnih poezij. V knjigi je pesmi za 15 strani. Nekatere so tudi uglasbene. Poleg pesmi je v knjigi še strnjen življenjski pokojni Vere. Prikazana je kot verno in narodno zavedno dekle, kot so bile takrat številne naše družbenice v slovenskih župnijah v goriški nadškofiji, saj so v času fašizma v Marijinih družbah gajili poleg globoko verskega življenja tudi slovensko zavest s petjem in primernimi kulturnimi nastopi. Takšna družbenica je bila tudi pokojna Vera. Zaradi svoje izobrazbe kot učiteljice je v vasi nekoliko izstopala med ostalimi družbenicami.

Tragika je nastopila, ko se je leta 1942 pojavila OF tudi na Primorskem. Kot priča msgr. Novak v *Črniški kroniki*, so številne družbenice pristopile k OF in služile posebno kot kurirke. Morda so tudi Vera skušali pridobiti za sodelovanje, a tega ne vemo. Vsekakor se je nekomu morala zameriti, da so jo odpeljali in likvidirali. Za njen grob niso nikoli zvedeli. To je v nekaj besedah njena življenjska pot.

Posebnost v knjigi je kratak pregled dogajanja v Mirnu med zadnjo vojno (nemška okupacija, bombardiranje letališča 18.3.1944 idr.). Na koncu brošure je seznam vseh žrtev v zadnji vojni v župniji Miren in Orehovlje. Navedeni so prav vsi po abecednem redu. Vseh žrtev je 110. Videti je, da so padli vseh vseh kot vojaški mobiliziranci v italijanski vojski, kot partizani, kot žrtve bombardiranja, kot nedolžne žrtve bratomornih sporov. Vsi so našli svoje mesto v tem seznamu brez razlike "ali so bili naši ali niso bili naši." Kakor so sedaj v smrti vsi enaki, tako so sedaj vsi enaki v tem seznamu. To se zdi zelo na mestu, saj sv. oče pravi, da je za odpuščanje in spravo prvi pogoj resnica, zgodovinska resnica in spoštovanje vseh mrtvih. V tej smeri se trudimo vsi še naprej.

GRADNJA ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE V VIPAVI

V Vipavi je že od časov pok. administratorja dr. Mihaela Toroša odprto škofijsko malo semenišče, ki je postalo škofijska gimnazija. Zadnji dve leti obiskujejo gimnazijo tudi dekleta. Gimnazija ima pet razredov; vsako leto ne morejo sprejeti vseh, ki bi jo radi obiskovali. Poleg tega morajo imeti privatne gimnazije po ministrski odločbi vsaj oddelka, če hočejo imeti pravico javnosti. Zato so se v koprski škofiji odločili, da povečajo prostore za gimnazijo in zgradijo novo stavbo. Odločili so se za parcelo na Policah ob nogometnem igrišču v Vipavi. Tam naj bi v petih letih zgradili poslopje za novo škofijsko gimnazijo. Pravili so načrte in naredili proračun. Celotna naložba naj bi stala 8,5 milijona mark. Računati morajo seveda le na lastne moči. Zato je škof Piriš naprosil vse dušne pastirje, naj med verniki izpeljejo posebno nabirke tako, da bi v petih letih za vsakega nedeljnika (tistega, ki redno obiskuje nedeljsko mašo) prispevali 150 mark. Seveda so dobrodošli tudi drugi darovi.

Opomba: slovenski verniki v goriški nadškofiji imamo tri dušne pastirje, ki so prišli k nam iz koprške škofije. To so dekan Anton Lazar, župnik Marjan Markežič in profesor Ambrož Kodelja. Mislim, da je prav, če iz hvaležnosti tudi mi zamejci pomagamo za novo škofijsko gimnazijo v Vipavi v upanju, da bomo kdaj pozneje dobili še kakšnega dušnega pastirja, ker na zgolj naše poklice ne moremo veliko upati. "Dajte in se vam bo dalo," uči evangelij. - KH

KNJIGA TOLAŽBE

»VIDEL SEM TVOJE SOLZE«

.....
kot človek, ki se - tako kot vsi drugi - zaustavlja pred trpljenjem in se sprašuje po njegovem smislu.

Knjiga je izredno živahno napisana; sestavljajo jo krajši odlomki, v katerih avtor pripoveduje v bistvu svojo zgodbo, srečanja s trpljenjem in boleznijo. Teh srečanj ni bilo tako malo, saj je bil med drugo svetovno vojno v nemški vojski in tudi na ruskih bojiščih kot sanitetni podčastnik, se pravi bolničar. Pa ne bolničar v ambulanti, ampak v prvi bojni liniji, kjer je vsak dan gledal smrti in ranam v oči. Pretresljiv je opis dogodka, kako se je prvič srečal s smrtjo na fronti, ko mu je pred očmi krogla ubila prijatelja. Tudi sam je okusil, kaj pomenijo vojne rane in nevarne bolezni, kot je tifus, saj je zbolel tudi za to nevarno boleznijo.

Njegova pripoved je enostavna in linearna, saj niza dogodke po kronološkem redu. Pri vsakem se zaustavi in zraven doda tudi kakšno iskriko misel. Kar človeka pri tej knjigi najbolj pritegne, je dejstvo, da p. Häring piše o moralni tako, da je niti ne omenja, in predvsem ne moralizira in utruja bralca z nepotrebni in neumestni besedami. Na bolezen in trpljenje gleda trezno in sprejema oboje kot del našega vsakdana, čeprav daje tudi napotke, kako se lahko boleznijo aktivno upiramo. Zgovarja predvsem hladnokrvnost in mirne živce, treznost,

ki da veliko pomagajo v mejnih situacijah. Kot duhovnik in človek, ki je svoje življenje posvetil oznanjevanju evangelija, na koncu knjige daje seveda tudi nekaj nasvetov bolnikom, kako naj molijo.

Knjigo bodo z užitkom prebrali vsi ljudje, ki so se kdajkoli srečali z resnejšo boleznijo, pa naj je doletela nje ali njihove bližnje. P. Häring je namreč toplo človeški in svojega prepričanja ne vsiljuje nikomur. Zato bo knjiga prišla prav tudi ljudem, ki niso verni, a so prav tako potrebni tolažbe v stiskah kot vsak kristjan.

Knjigo *Videl sem tvoje solze* je iz nemškega originala poslovenil Jaroslav Novak, opremila jo je Mihaela Svetek, izšla pa je v zbirki Družinska knjižnica. Tekst je v knjigi natiskan z velikimi črkami predvsem zato, da bi ga lahko brali z lahkoto tudi starejši in bolni ljudje, katerim je predvsem namenjena, čeprav jo svetujem tudi tistim, ki boleznijo na srečo še niso spoznali na svoji koži.

- JURIJ PALJK

PREVOD RAZMIŠLJANJ KAROLA WOJTYLE

P. MAKSIMILIJAN KOLBE - ZAVETNIK NAŠEGA TEŽKEGA STOLETJA

Konec novembra je Marijina kongregacija slovenskih bogoslovcev in duhovnikov izdala prevod knjige papeža Janeza Pavla II. *Maksimilijan Kolbe - zavetnik našega težkega stoletja*. Delo je izšlo v spomin in zahvalo za papežev nepozabni pastoralni obisk v Sloveniji. Izbor spisov, govorov, pridig, posegov in pisem najprej kardinala Wojtyle, kasneje papeža Janeza Pavla II. osvetljuje lik sodobnega mučenca minorita Maksimilijana Marije Kolbeja in spodbuja razmišljanje o dejavnem krščanskem življenju v sodobnem svetu. Knjigo je prevedla Monika Osvald iz Šempetra, ki se je po odlično opravljeni maturi na klasičnem liceju v Gorici odločila za študij umetnostne zgodovine in latinskega jezika v Ljubljani, kjer je sedaj absolventka.

16670. Zaznamovan s to številko, je poljski pater Kolbe (1894-1941) dobojeval najtežjo izmed zmag, zmago ljubezni do smrti. Po mučenju na gestapu februarja 1941 so ga odpeljali v kraj, ki je bil postavljen iz zanikanja vere in človečnosti, v koncentracijsko taborišče v Auschwitz (Ošviencim), kjer je z besedami in dejanji razsvetljeval ta kraj nečloveškega trpljenja, grob 4 milijonov ljudi, dokler se ni ponudil, da umre v "bunkerju lakote" namesto poročenega moža, očeta dveh otrok. S pokolom desetih nedolžnih se je vodstvo taborišča namreč hotelo maščevati za pobeg enega taboriščnika. Kolbejevo dejanje ni pomenilo le rešitve za enega izmed desetih; goreči apostol je namreč po-

Zadnja fotografija pater Maksimilijana Kolbeja iz leta 1940. Papežev poklon v bunkerju lakote.

magal stopiti v smrt ostalim devetim. Ko je ta človek umiral za zidom smrti, je pel. Prostovoljno je stopil iz vrste in prosil, da bi smel zamenjati človeka-brata. Kolbe je bil ubit z injekcijo fenola 14. avgusta 1941. Oktobra 1971 ga je papež Pavel VI. razglasil za blaženega, Janez Pavel II. (ki izhaja iz škofije, v katero spada Auschwitz) pa oktobra 1982 za svetnika kot mučenca.

Kolbe in Wojtyla sta Poljaka, giblje ju isti univerzalni duh, ki pomeni zrelo pripad-

nost širši človeški skupnosti, širši od narodne. Oba sta blizu vsakemu najšibkejšemu, oba sta globoko zakoreninjena v marijansko duhovnost. Papež Wojtyla ob blaženem Kolbeju razmišlja o tem, kaj pomeni biti kristjan danes sredi družbe, ki je prevečkrat odprta le uživaštvu in sebičnosti, družbeni in mednarodni nepravčnosti. Predstavitev lika mučenca iz ljubezni zato predstavlja vir razmišljanj o vrednosti človeškega življenja sploh.

Zrtvovanja pater Maksimilijana, njegove smrti, ki je nastopila kakih petnajst dni po darovanju samega sebe v zameno za drugega zapornika, ne moremo razumeti ločeno od njegovega življenja. Kot duhovni sin sv. Frančiška Asiškega je bil pred drugo svetovno vojno goreč apostol v domovini in Nagasakiju na Japonskem; svoje duhovništvo je živel v popolni predanosti Bogu in ljudem. Eden izmed največjih kontemplativcev naše dobe in obenem izredno ustvarjalna osebnost je živel preprosto in dejavno; nagovarja nas lahko tudi sodobni značaj njegovega učinkovitega apostolata, saj je bil pravi pionir uporabe sredstev javnega obveščanja - predvsem tiska - v službi širjenja božje besede. 47 let svojega življenja je preživel z vnemo; ob koncu zapor, taborišče, teptanje slehernega človeškega dostojanstva, izstradanje do smrti. Pretrpel je največje ponižanje našega stoletja, izkusil je poraz svojega naroda. In v teh preizkušnjah ni onemogel.

P. Kolbe priča o generaciji, ki nosi v sebi globoke rane grozot druge vojne; hkrati predstavlja svetlo znamenje upanja v enem izmed najbolj temnih trenutkov zgodovine našega veka. Simbol trpljenja, simbol premaganega sovraštva. Sveti Maksimilijan Kolbe je dokazal - in papež, ki je svetniku predan, to stalno podčrtuje -, da gre ljubezen v korak z uboštvom. In če vera ni osnovana na tej ljubezni, je prazna.

DD

BESEDA ŽIVLJENJA

2. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

POVELIČUJTE BOGA V SVOJEM TELESU

Pred nedavnim je v Ljubljani predaval nemški redemptorist p. Bernhard Häring, eden največjih strokovnjakov na področju katoliške moralne teologije. Že pred koncilom, še temeljiteje pa po njem, jo je predaval tako, da je za temelj vzela evangeljsko zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega, medtem ko je prejšnja moralka bolj poudarjala strah pred Bogom zaradi naše grešnosti. Ob njegovem obisku v Ljubljani je izšel slovenski prevod njegove knjige *Videl sem tvoje solze*, v kateri pripoveduje o svojih težkih izkušnjah boleznih in trpljenja, v upanju, da bo prineslo nekaj tolažbe bolnim in tistim, ki zanje skrbijo.

V prvih poglavjih omenjene knjige beremo, kako je p. Häring nekoč imel duhovno obnovo v neki župniji na Bavarskem. Strmel je nad vernostjo tistih ljudi. "Ali bi mi lahko izdali skrivnost vašega dušnega pastirstva?" je vprašal župnika. Ta ga je poslal k neki bolni ženi, ki je bila že več desetletij priklenjena na posteljo. Pater piše, da jo je res obiskal v njeni revni sobi in zazdelo se mu je, da žari kot topla luč. V dno srca so se mu vtisnile njene besede: "Pater, ni mogoče biti zadosti hvaležen Bogu za to, da sta naša bolezen in naše trpljenje odrešena in sta lahko udeležena pri odrešenijskem trpljenju." Za to ženo in za podobne ljudi, ki nosijo zdravega duha v bolnem telesu, na poseben način velja čudovita misel, ki jo je zapisal naš Oton Župančič v eni svojih pesmi: "Telesa naša - vrči dragoceni."

Apostol Pavel nam v drugem berilu današnje nedelje kliče: "Mar ne veste, da so vaša telesa Kristusovi udje? Mar ne veste, da je vaše telo, ki ga imate od Boga, tempelj Svetega Duha, ki je v vas? Zato poveljujte Boga v svojem telesu."

Eden najbolj otipljivih znakov izprijenosti sodobnega sveta, katerega "vera" je uživaštvo, je zlorabljanje človeškega telesa za uživanje. Celotno nedolžnim otrokom ni prizaneseno! Koliko je nesposobnosti v govorjenju in obnašanju v skupnostih, kjer žive ali delajo različni ljudje! Neka tovarniška delavka pripoveduje, da v njeni tovarni od petdesetih delavk, povečini mater, samo dve ne sodelujeta pri splošnem kvantanju in nespoštljivem govorjenju. In najbrž so povrh vsega mnoge od njih celo "krščanske" žene! Neka druga žena, uslužbenka, pa pove, da si ypricho nje sodelavci ne upajo govoriti nespoštljivo. Če jim kdaj uide, se ji opravičijo. Pred njeno plemenitostjo si ne upajo umazano govoriti.

Tudi iz nas bi moralo dihati spoštovanje do teh vrednot. Zlasti bi se morale zanje zavzemati naše žene in dekleta, ki so že po naravi bolj dovzetna za plemenito spoštovanje. Že od stvarjenja, na poseben način pa od "preustvarjenja" - ko je Bog sprejel človeško telo - so naša telesa "vrči dragoceni", bivališče božjega duha, zato jih ne smemo poniževati na stopnjo orodja za užitek. Če iskreno spoštujemo človeka kot osebo, kot božjega otroka, moramo spoštovanje izkazovati tudi njegovemu telesu.

JASLICE SO IZGNALI IZ ŠOL

Pred zadnjimi božičnimi prazniki se je zgodilo v nekaterih šolah Treh Benečij, da so ravnatelji prepovedali vsako praznovanje Božiča v šolskih prostorih. Nič jaslice, nič božičnih pesmi, nič, kar spominja na božične praznike v zvezi z Jezusovim rojstvom. Tako so ukazali, češ da je šola laična in se zato verski dogodki ne smejo omenjati, ker bi s tem žalili neverne otroke in otroke drugih verstev (jude, muslimane). Človek bi ne verjel, ko bi to ne bilo res. Ko se je to dogajalo v Sloveniji in drugih komunističnih državah v preteklosti, smo to tudi razumeli; da se to dogaja v Italiji, pa je nerazumljivo. Zato so tem bolj vredni pohvale naši učitelji, ki so v šolah pripravili resnično božično razpoloženje in ga delili tudi z upokojnici, kot npr. v Zavodu sv. Družine, ko so v cerkvi imeli kratek božični nastop s petjem in recitacijami.

- DANIJEL DEVETAK

V ARZENALU KUJEJO UPANJE

NOVO LETO NEKOLIKO DRUGAČE

Tudi praznovanje Novega leta je lahko priložnost za dejanje solidarnosti. Dejanje, ne samo besede.

Prva mreža italijanske državne televizije je na prvi dan leta med drugim prinesla prispevek o praznovanju v Turinu, kjer je Sermig (*Servizio Missionario Giovani*) priredil na Silvestrovo neobičajen praznik. Enaintridesetega zvečer se je zbralo skoraj tisoč ljudi, da bi pozdravili Novo leto v prostorih bivšega vojnega arzenala, ki je leta 1983 postal "Arzenal miru". Tovarna orožja je postala "tovarna" miru, solidarnosti, pomoči. Orožje se je prekovalo v plug... Tudi kamnito srce se lahko spreobrne v meseno... Udeležili smo se srečanja, ki so ga popestrili zbranos, molitev, simbolna dejanja, razmišljanje, petje, in pohoda po mestnih ulicah. Vse je bilo uglašeno na temo, ki jo je papež Janez Pavel II. predlagal za začetek novega leta: *Ponudi odpuščanje in dobiš boš mir*.

Ob vhod v arzenal je bil postavljen velik lonec, na katerem je bil napis: "Lačen sem bil..." Kdor je hotel, je lahko vrgel vanj nekaj denarja, to, kar bi potrosil za silvestrsko večerjo. Kdor je namreč prišel praznovati v arzenal, je vedel, da ga tam čaka zdrček (zaradi katerega ni nihče omagal!), priložnost, da smo se spomnili tudi na tiste, ki jim ni dano praznovati ob razkošno obloženi mizi v družbi dragih ali na toplem domu. Večera so se udeležili bodisi številni mladi bodisi odrasli - po videzu tudi bogatejši - meščani bodisi ljudje, ki so jim pravzaprav posvečeni blagri: osamljeni, trpečji, potrti, žalostni; in še: izseljenci, prostitutke, reveži ter drugi odrinjeni. Spregovoril je tudi ustanovitelj Sermiga Ernesto Olivero: "Odpuščanje izniči sovra-

štvo. Dobrota razoroži hudobijo... Ustvarjati moramo kulturo dobrote..."

Ob 23.30 smo se vsi skupaj podali v sprevodu po mestnih ulicah z baklami do cerkve Marije Tolažnice, kjer je turinski pomožni škof opolnoči daroval mašo. Po poti so nas ljudje pozdravljali z oken.

Ta večer je bil še eno majhno dejanje, ki se je rodilo iz tihega in pristnega življenja mlade skupnosti Sermig. Odprtost, življenjskost in pogum v prepričanju, da je srčika krščanstva konkretna bratska solidarnost s potrebnimi, kjerkoli že živijo, so privedli to skupnost, da je v tridesetih letih doslej pomagala v ra-

zličnih državah, kot so Jordanija, Izrael, Indija, Madagaskar, Afganistan, Argentina, Libanon, Bosna, Hrvaška, Brazilija, Zair, Sirija, Armenija, Burkina Faso, Etiopija, Sierra Leone, ZDA, Vietnam, Tanzanija, Zambija, Somalija, Angola, Poljska, Urugvaj, Uganda, Filipini, Romunija, Južna Afrika, Irak, Iran, Ruanda, Turčija, Alžirija, Mozambik, Ghana, Hong Kong, Bolivija, Albanija, Kamerun, Macao, Tajska, Kolumbija, Pakistan, San Salvador, Ekvador, Eritreja, Šri Lanka, Mehika, Nikaragva, Peru, Sudan, Gvatemala, Nigerija, Indonezija...

- DANIJEL DEVETAK

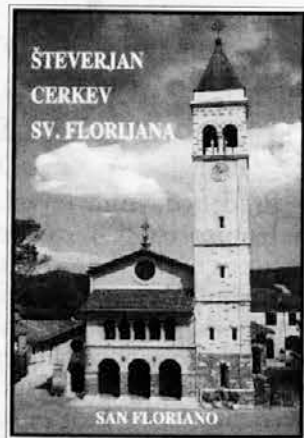
Bil je nekoč vojaški arzenal...

ŠTEVERJAN IN JAZBINE V NOVI PUBLIKACIJI

SAŠA QUINZI

26. maja 1926 je goriški nadškof F. B. Sedej posvetil novo števerjansko cerkev sv. Florijana: sedemdeseta obletnica slavlja je bila v preteklem letu priložnost za posebno publikacijo, posvečeno župniji. Kot 237. zvezek zbirke *Sakralni spomeniki Primorske* sta izpod peresa Marijana Breclja izšla *Števerjan: župnija in cerkev sv. Florijana ter Podružnična cerkev Marije Pomočnice na Jazbinah*. Gre za knjižico žepnega formata, ki sta jo skupno izdala Župnija in SKPD F. B. Sedej.

Šim življenjepisom, dalje seznanja birm, misijonov, romanj, cerkvenih bratovščin in katoliških organizacij ter ustanov pred 1. vojno. Na prvi pogled so to le goli seznanja, a vendar vsak dogodek, vsako versko srečanje in duhovni poklic pričajo o življenju, ki bi ga taka publikacija težka učinkovito zaobjela.

Skopih dvajset strani je posvečenih cerkvi Marije Pomočnice na Jazbinah, saj ima le-ta kratko zgodovino: vikariat je nastal po razmejitvi l. 1947, ko so bile Jazbine odtrgane od dotedanjih duhovnij Gorenje Cerovo in Spodnje Cerovo; od l. 1987 je cerkev podružnica sv. Florijana. Njen prvi dušni pastir g. Albin Martinčič si je že od vsega začetka prizadeval, da bi Jazbine dobile svojo cerkev; to so potem zgradili med letoma 1955-56. S časom so stavbo postopoma opremili (zvonovi, oltar s tabernakljem), od l. 1993 pa krasni prezbiterij slika *Marije Pomočnice pri čudežu v Kani Galilejski*, delo ak. slikarja Lojzeta Čemažarja.

Knjižica je zaradi svoje vsebine prvenstveno namenjena župljanom, vendar bo dobrodošla na polici vsakogar, ki bi želel bolje spoznati pomemben del zgodovine te briške vasi, saj prinaša - poleg podatkov - tudi zanimive novice.

6

ČETRTEK
16. JANUARJA
1997

ROMAN KOT PRVOVRSTEN VODIČ ZA SPOZNAVANJE DUHOVNE PODOBE TRŽAŠKEGA (IN ITALIJANŠKEGA) NACIONALISTIČNEGA ZAKOTJA (1)

MILAN GREGORIČ

Na policah tržaških knjigarn se je lansko poletje pojavila knjiga *"Cime irredente" (Neodrešeni vrhovi)* 47-letnega tržaškega avtorja Livia Isaaka Sirovicha, geologa in raziskovalca tržaškega Geofizičnega eksperimentalnega laboratorija ter navdušenega alpinista. To je njegovo tretje delo, potem ko je 1983 objavil knjigo *Tinisa: ambient in kultura neke Karnijske gore* in 1995 *Dragi, ne pišite mi vsega ali Isaaki: rodbina, ujeta v past med Hitlerjem in Stalinom*. Nova knjiga je posvečena Alexandru Langerju, velikemu zagovorniku sožitja iz Južne Tirolske, ki je v neki svoji veliki in nedoumljivi človeški stiski s samomorom prekinil svoj človekoljubni in

upanja polni polet v nebo. Prihaja nam v roke v najprimernejšem trenutku, ko se je proti nam na italijanski strani meje začela prava, pravcata nenapovedana (in zaenkrat še) medijska vojna s cilji in nameni, ki jih je mogoče zgolj slutiti in ki ne prinašajo nič dobrega. Knjiga predstavlja svojevrsten krik tržaškega intelektualca proti zastrašujočemu valu nacionalističnega zla, ki v vseh strani pljuska ob njega. V njej nam, med ostalim, uspe predstaviti na nazoren, prepričljiv in bogato dokumentiran način tako korenine kot tudi sedanjo podobo tržaškega rasizma, tega velikega zla, ki tako dolgo že razjeda njegovo rodno mesto, in nam tako pomaga, da lažje razumemo mnoga zaskrbljujoča iracionalna dogajanja, ki smo jim priče tudi danes. Spričo aktualnosti knjige se tako nismo mogli omejiti le na njeno kratko in suhoparno recenzijo, ampak smo želeli v krajših povzetkih predstaviti tudi tisti del njene vsebine, ki nam morda daje odgovore na številna vprašanja, ki si jih zastavljamo v zvezi z obnašanjem naše zahodne sosede do nas.

NAVADNA TRŽAŠKA "ALPINISTIČNA ZGODBA"

Začetek romana, ki temelji na resničnih dogodkih, nas popelje v leto 1985, v Trst, v prostore *Società Alpina delle Giulie (Julijsko alpinistično društvo)*, kjer avtor kot član alpinistične akcije društva (CAI) ob nekem priložnostnem razgovoru s podpredsednikom nejeveren in zaprepaden ugotavlja,

SLOVENSKI ALI NEMŠKI?

PRIPADNOST VOJVODSKEGA STOLA

JOŽKO ŠAVLI

Podobnega mnenja je tudi današnje slovensko zgodovinarje, ki zastopa stališče, da se je Vojvodski stol pojavil z nastopom fevdalnega obdobja. Fevdalci v Karantaniji pa naj bi izhajali iz vrst nemškega plemstva, katerega so Karantancem vsilili Franki po propadu upora kneza Ljudevita Slavonskega po letu 820.

Za takšno trditev ni v zgodovinskih virih najmanjše navedbe. Toda trditev se kot "znanstvena" nahaja po zgodovinskih učbenikih in se vsled tega mehanično ponavlja v šolah, čeprav se že ob soočanju nekaterih dejstev pokaže kot povsem nevzdržna.

V prvi vrsti gre pri tem za dejstvo, da je lahko karantanski človek, medtem ko je vojvoda sedel na omenjenem stolu ali - bolje - prestolu, podal proti njemu obtožbo, češ da mu ni bil dal pravice. Obtožba je morala biti izrečena samo v slovenskem jeziku. Človek se pri tem vpraša: zakaj slovenska obtožba, če naj bi bil vojvoda tuj vladar in bi slovenski človek v svoji deželi ne imel nobenih pravic?

Kdor vsaj nekoliko pozna pravne norme srednjega veka, mu ne bo težko odkriti, da v tem obdobju narodnost ni temeljila prvenstveno na jezikovni in rasni pripadnosti, temveč na pripadnosti narodu kot pravni skupnosti, to je pripadnosti deželi oz. državi. Sam jezik, bodisi slovenskega, latinskega ali nemškega, je vsakdo lahko uporabljal svobodno. Zaradi tega tudi naslednje zgodovinsko dejstvo! Potem ko so

V avstrijskem in še posebej v koroškem zgodovinarstvu se vztrajno ponavlja trditev, da je Vojvodski stol na Gosposvetem polju, na katerem je karantanski in potem koroški vojvoda po ustoličenju na Knežjem kamnu podeljeval fevde in razsojal spore, najstarejši spomenik nemškega zgodovinskega prava...

bile na državnem zboru habsburškemu vojvodi švicarskega porekla podeljene slovenske dežele v fevd, je ta vojvoda v slovenskih deželah postal, potem ko je bil še ustoličen na Knežjem kamnu, zakonit slovenski vladar. Vsled tega se v zgodovinskih virih naziva "slovenski gospod" (*Windischer herre*).

V tem svojstvu ima celo pravico, da na dvoru pred kraljem ne sname klobuka kot vsi drugi. In to pravico ima od dežele, ker je slovenski gospod.

Veliko špekulacij so razni pisci nanizali v zvezi z navedbo v virih, da se je vojvoda na prestolu lahko izmaknil obtožbi karantanskega človeka, češ da ne razume

njegovega jezika. Torej so bile morebitne slovenske obtožbe proti vojvodi brez smisla, samo nekakšno nadaljevanje starega običaja?

Zadevo v zvezi s tem je prepričljivo pojasnil zgodovinar J. Mal. Potem ko je karantanski vojvoda prejel deželo v fevd, je bil kot državni knez podrejen samo sodišču na kraljevem dvoru. Toda kot slovenski gospod je bil podrejen tudi slovenskemu pravu, ki je karantanskemu človeku omogočalo, da svojega vladarja obtoži.

Na tej stopnji sta si bili pravo kraljestva in slovensko pravo kneževine očitno v nasprotju. Vojvoda kot slovenski gospod ni mogel zavrniti Karantanca, temveč njegovo

pravo spoštovati in poslušati obtožbo. Če je hotel slediti le pravo kraljestva, se je obtožbi izmaknil z izgovorom, da ne razume slovenskega jezika. Izgovor je bil samo formalnost, saj bi slovensko obtožbo vojvodi lahko tudi prevedli. Toda Karantanec s tem ni bil odpravljen, ker je imel pravico svojega vojvodo spet po slovensko obtožiti na dvoru pred kraljem.

Vse to nam kaže, da Vojvodski stol ni nemški in sploh ne spomenik nemškega zgodovinskega prava, marveč da gre za slovenski prestol. Po slovenskem pravu so bili podeljeni tudi fevdi in pri tem ni bilo bistveno, v katerem jeziku so fevdalci ob prejemu zaprisegli zvestobo, ali v latinskem, nemškem ali slovenskem. Še iz časa po 1600 nam je ohranjeno tudi zapisano besedilo slovenske fevdne prisega iz Koroške. Dva obrazca take prisega pa sta ohranjena tudi v arhivu višjega deželnega sodišča v Gradcu na Štajerskem. Vojvodski stol je imel dva sedeža: vzhodnega in zahodnega. Na vzhodnem je sedel karantanski vojvoda, na zahodnem pa palatinski grof, ki je bil predstavnik kralja. Tako je slednji podelil tiste fevde, ki jih je vojvoda odrekel. To pa zato, da bi se spor ne zavlačeval, kot navajajo zgodovinski viri.

Predstavnik kralja, palatinski grof, je bil v vseh vojvodinah, ki so sestavljale prvotno kraljestvo Vzhodnih Frankov, ki je bilo sodržavje, in sicer: Švabska, Bavarska, Saška, Frankovska in Karantanija. V Karantaniji-Koroški je kot palatinski grof nastopal grof Goriški vse do zatona te rodbine leta 1500.

Vojvodski stol ter Knežji kamen sta prič, da karantanska državnost ni bila izničena po letu 820, marveč se je ohranjala skozi stoletja.

da slednji brska z vprašanji po njegovem rodbinskem deblu. Še več, avtorjeva pojasnila, da je njegova mati litvansko-nemška Judinja, pospremi s posmehljivim: "Ah, apolide" (brezdomovinka), podatek, da je oče daljni potomec dalmatinskih pomorščakov s Perasta, pa prav tako z rahlo prezirljivo opazko: "Aha, Slavo" (Slovan). In to nič manj in nič več kot v letu 1985! In tik za tem še zve, da je bil ustanovljen Odbor za obrambo italijanstva Trsta z namenom, da prepreči nameravani sprejem globalnega zaščitnega zakona za slovensko manjšino ter da se je vanj vključilo tudi njihovo alpinistično društvo, ki se je tudi že podpisalo pod prvi javni poziv proti dvojezičnosti. Dogodek vzbudi pri avtorju in nekaterih drugih članih odpor, saj je vpletanje društva v dnevne politične obračune, in to celo na nacionalistični osnovi, sprto z njegovo naravo, poslanstvom in statutom. Dоследno s tem svojim spoznanjem zahteva skupina, da društvo izstopi iz spornega Odbora in pri tem zabrede v mučen, zagrižen in dolgotrajen (šestletni) spor z vodstvom društva, ki mimo jasnih statutarnih določil vztraja pri sodelovanju v Odboru. Pravda se začne z obravnavo zahteve upornih članov na skupščini društva, kjer jih prevladujoča in nacionalistično nastrojena večina gladko preglasuje in tudi primerno ozmerja in popljuje.

DALJE

CELJSKA MOHORJEVA

LEKSIKON IMEN

Mohorjeva družba iz Celja je pred kratkim izdala zajetno knjigo, dopolnjeno izdajo razprodanega Leksikona imen izpred nekaj let. Avtor leksikona je Janez Keber.

Avtor je knjigo podnaslovlil s kratkim zapisom, da gre za izvor imen na Slovenskem. Leksikon imen je imenitna knjiga, ki bo prišla prav vsakomur, ki kaj da na svoje slovenske korenine; posebno prav pa pride vsakomur, ki bi rad dal svojemu otroku slovensko ime. V času, ko se tudi slovenskim staršem zdi umestno dajati svojim otrokom tuja imena, je knjiga kot nalašč dober povod za razmislek, kako neumno je vsako tako početje, saj imamo Slovenci veliko število izredno lepih imen. Tako v knjigi izvedemo, da imamo za razne Thomase lepo slovensko ime Tomaž, za Mathiase Matije in Matice in tako naprej.

Janez Keber se je pri pisanju držal naslednjih pravil: pri posameznem zapisu imenskemu članku je upošteval pogostnost imena na Slovenskem, izvor imena, zapise v listinah in starejše vire, zastopanost imena v priimkih, koledarsko-svetniški del, ime z etnološkega vidika, zastopanost imena v izimenski leksiki in frazeologiji ter znanje nosilce imen; vsakemu imenskemu članku je dodal še razne zanimivosti.

Leksikon imen se bere kot dober roman, saj avtorju uspe pri vsakem imenu napisati lep članek, v katerem navaja zanimivosti, navaja pa tudi številke, koliko teh imen in njihovih izpeljank, raznih drugih oblik istega imena, je na Slovenskem. Keber v uvodu pravi, da je imenoslovno izrazje, ki ga je uporabil v knjigi, v želji po čim večji razumljivosti in poljudnosti nekoliko poenostavil. Mislim, da je prav to največja odlika Leksikona imen, saj je zato berljiv in lahko vsakdo sega po njem.

V sedanjih izdajah Leksikona imen se je Janez Keber oprl na frekvenco ali pogostnost imena na Slovenskem. Tako

bo v leksikonu prav vsak Slovenec našel svoje ime, vsaj statistično ugotovljeno, če že ne razloženo. Kot zanimivost povejmo, da je bilo konec leta 1994 v Sloveniji po Centralnem registru prebivalstva 34707 rojstnih imen, od tega 16199 moških in 18508 ženskih. Zanimivi so tudi podatki o tem, koliko imen je unikatnih; teh je med moškimi imeni 10496, med ženskimi pa 12180. Veliko manj je seveda imen z veliko pogostnostjo. Potem so še tu podatki o tem, koliko ljudi ima v Sloveniji dvojna imena, kako Slovenci radi iščejo tuja in ekskluzivna imena za svoje otroke.

Na koncu še zanimivost: Marija je najbolj pogosto slovensko ime, saj se je v letu 1994 tako imenovalo na Slovenskem 97495 Slovencek; na drugem mestu je ime Franc, teh je bilo v Sloveniji leta 1994 43976, medtem ko je na tretjem mestu Ana, teh je v Sloveniji 33755; šele četrto mesto ima ime Janez, ki jih je bilo leta 1994 v Sloveniji 32656, na petem mestu je ime Anton. Sledijo Jožef, Ivan, Andrej, Marko, Frančiška, Stanislav, Jožefa, Marijan, Milan, Peter, Irena, Alojz, Ivana; na dvajsetem mestu najbolj pogostih slovenskih imen je Terezija.

Avtor Leksikona imen je v uvodnih razlagah zelo lepo napisal tudi o pomenu in izvoru imen; dalje razlaga ženska imena, priimke, krajevna imena iz osebnih imen; o teh je dodal tudi spisek. Napisal je še frazeologijo iz osebnih imen; človek se prav prijetno zabava, ko bere, kaj pomeni ime Matilda in kaj Adamovo jabolko, kaj Jur in kaj Jurij, kaj Matevž in kaj matevžast, kaj Katrina in kaj katrcia itn.

Leksikon imen Janeza Kebera priporočam vsem v branje in tudi na knjižno polico, saj gre za zanimivo in lahko branje. S svojimi 700 stranmi je namreč tudi izjemen vir podatkov, brez katerega si slovenskega imenoslovja ne moremo več predstavljati.

—JUP—

GORIŠKA RAZSTAVA ANDERLETOVIH METAMORFOZ

"DÜRER" NAŠEGA ČASA

IGOR DEVETAK

Dekle in solze, 1991 - vernis mou, jedkanica - 20 x 28,5 cm

sam videl in čutil, in te so postale nazadnje tudi za nas na vso moč stvarne. Tako na primer njegov pogled vdira pod površje in poustvarja videz človekovega telesa in obraza: človeške anatomije postanejo prozorne kakor steklo, meso je izgubilo okostja in razgalilo pod kožo pusto zgradbo telesa. Ko se umetnikovo oko ustavi na koži, čezmerno poudari tudi najtanjšo gubo: debele zareze na zabuhlem obrazu se cepijo v stotine majhnih brazd in pripovedujejo zgodbo o času, ko so drame uporabljale življenjske moči. Razgaljevanja - to je drug primeren naslov za Anderletovo umetnost. Razstavo 107 njegovih grafičnih listov na goriškem gradu (še do 16. februarja, razen v ponedeljkah, od 9.30 do 13. ure, od 15. do 19.30) pa so naslovlili z besedo, ki priklicuje navezo s Kafko, tudi navdihnjenim praškim vizionarjem: Metamorfoze.

Gre povedati, da se moramo zanjo zahvaliti predvsem goriškemu podjetju za prevoze in špedicijo Giancesini: da se podjetnik pojavlja kot kulturni predlagatelj, je po velikih mestih že običaj. Ukvarjanje s kulturo se nedvomno obrestuje. Kultura in trgovsko poslovanje najkar stopata vstric, če je učinek preganjanje mrtvila.

Prvi krog iz šestdesetih let je posvečen vaškim prazni-

kom, katerih se je Anderle deleževal kot igralec na tolkala: zgneten telesu plešejo v značilni sekvenci srednjeveškega mrtvaškega plesa, na obrazih groteskni izrazi. To je bil čas, ko se je najbolj približal nemškemu ekspresionizmu npr. Ensorja in Noldeja. V isto desetletje sodita tudi ciklusa Glave in Brez kože: grafični listi so prepredeni s črtami, ki spominjajo na kapilare, prozorni liki so podobni zgradbam iz železne žice.

Ciklus Komedije je najbolj vsekal v živo: njegove kompozicije so samostojne, osebne, edinstvene, ker si je v njih največ upal. Na odrih se dogaja prizor: igrajo ga realistična, spačena telesa, medtem ko naokrog množica drugih figur, ponavljajočih se obrazov, premikajočih se teles pripoveduje v zaporednih vinjetah druge zgodbe ali pa drugače glavne. Očitno je Anderletovo zanimanje za razstavitev gibanja in podvojitve podobe, zaradi česar se njegova grafika spušča na izrazito področje filma.

Od ciklusa Komedij do ciklusov iz devetdesetih let z zgovornimi naslovi Portreti v času, Fragmenti, Dialogi z mojstri preteklosti, Variacije na Leonardovo Zadnje večerjo opremljajo Anderletove prisposode citati iz zgodovine umetnosti. Njihova navedba je revolucionarna.

Že res, da se podobar tu hrani s splošno znanimi simboli umetniške mitologije, a jih v svojih vznemirljivih predstavah na novo opredeli. Vzorce je našel pri Caravagiu, Watteauju, Dürerju, Vermeerju, Baldovinettiju, Rubensu, Leonardu: njihove podobe za lepoto nazadnje spremeni v grotesko.

V ciklusih Hommage à Diane Arbus ter Iluzija in stvarnost (1980) so bile stare fotografije izhodišče za vznemirljive grafike. Na gradu jih je žal samo nekaj. V njih vojaki in oficirji prve svetovne, grde vojne, se napenjajo v uradnih pozah, včasih tudi ob ženi in otroku, a jih je umetnik že razgalil: slekel jim je uniforme, njihova naga telesa preroško izmalčičil z ranami. Bili so mrtvi, še preden so skočili v jarke. Čini in orožje - edina znamenja poleg ran - na truplih se po smrtnosti istovetijo. Preprosta in kruta podoba za vojni absurd.

Med letoma 1990-92 je Anderle zbral v ciklus Appassionata humana presunljive portrete žensk, ki jih duši jok. Na njih ostra muka, neobremenjena s ceneno čustvenostjo, se tako izrazi z razorožujočo preproščino, da s težkim srcem odtegneš pogled od njih.

Po novi razmejitvi leta 1947 ni nihče obžaloval konca nadškofije in njene verske ter kulturne enotnosti. Treba bo počakati nekaj desetletij, preden bo lahko iz nerodovitnega obdobja nasprotovanj in odklanjanja stikov vzklil kak znak, ki bo spominjal na nekdanjo enotnost: v odnosih med duhovščino, na romanjih, v ubujanju spominov, kulturnem načrtovanju, ob živem spominu na toliko skupnih izkušenj in na skupno odgovornost tako v Cerki kot v družbi.

Tudi ta mednarodni simpozij bi se v svojem načrtu in izvedbi ne mogel uresničiti brez požrtvovalnega dela pri beleženju spominov in brez upanja v uspeh: pri tem je treba končno priznati, da obstaja živahno sožitje, in se iskreno pokloniti duhovni ter kulturni enotnosti, zaradi katere je postala Gorica središče medsebojnega zblíževanja in iskanja spoznavnih sintez, ki ne predstavljajo kake ločitve in nasprotujoče si identitete.

—KONEC—

OGLAS IN VABILO

Gospoda Evgena Zego opozarjam, da se zasmehovanje znanstvenih raziskav izobraženemu človeku ne spodobi.

Zato vabim njega in njegove somišljenike, ki jih omenja v Mladiki 9/96 (M. Matičetov, J. Jež, A. Lokar, P. Merku, A. Rebula in E. Sferco), na javno diskusijo v Trstu ali Gorici o Venetih in Etruščanih kot prednikih Slovencev. Predlagam drugo polovico februarja. Dvorano bom sam poskrbel. Če imate malenkost pogauma, pričakujem Vaš pritrilni odgovor v teku januarja. Da se opogumite, Vas vabim na predavanje o isti temi v Verono 18. januarja 1997.

IVAN TOMAŽIČ, BENNOGASSE 21, A-1080 WIEN

1945: KONČNA KRIZA ENOTNOSTI V GORIŠKI NADŠKOFIJI (6)

LUIGI TAVANO

Na hitrejše in pospešeno delovanje v cerkvenih zadevah, ki se je začelo na slovenskem področju (malo semenišče, šolska vzgoja, pastoralna skrb), je vplivalo problematično stanje ozemlja, ki so mu bile kmalu nato usojene nove meje: to je vzbudilo v Italijanih močan narodni čut, ki je bil že pod vplivom hladne vojne med zahodom in sovjetskim taborom; za Slovence pa je to pomenilo nadaljnjo usodo za tisoče katoličanov, ki so zbežali s škofijskega ozemlja zaradi upravičenega strahu pred novo oblastjo in se odpravili na pot begunstva.

OSMA SREČANJA ALPE ADRIA FILM FESTIVAL

DAVORIN DEVETAK

V torek, 21. januarja, se bo začela v Trstu 8. izvedba Srečanj s filmom srednjevzhodne Evrope Alpe Adria Film Festival. Do sobote se bodo zvrstile, popoldne in ob večernih urah, v obeh dvoranah kina Excelsior številne projekcije celovečernih novitet, srednjemetražcev in videov, srečanja z avtorji in kulturniki ter okrogle mize, ki bodo posvečene sedanjemu utripu in snovanju na filmskem in splošno kulturnem področju v deželah "sredi Evrope".

Rdeča nit in moto letošnjega uradnega pregleda, ki šteje 10 novih celovečercer, bo *Evropa na prehodu*. Organizatorji navajajo med zanimivejšimi naslovi madžarska filma *Mondani a mondhatlant Elie Wiesel ūzenete*, posvečen življenju znanega judovskega misleca, preživelega taboriščnika in Nobelovega nagrajenca za mir in *Bolshe Vita* o Madžarski v ugodnem letu 1989. Prvega je režirala Judit Elek, drugi je prvenec Ibolya Fekete. Videli bomo srbski vojni in ljubezenski film *Ubistvo sa predumišljajem*, med drugo svetovno in zadnjo "balkansko" vojno, ki ga je posnel Beograjec Goran Stojanović, in hrvaški *Putovanje tamnom polutkom* rež. Davora Zmegeca, potovanje otroka - pričevalca po od vojne razdejanih krajih. Slovenskega celovečerca letos ne bo.

V običajni retrospektivi bomo spoznali ukrajinsko kinematografijo, ki nastopa kot samostojna kinematografija šele po 1991, letu osamosvojitve. Na ogled bodo "filmi iz bunkerja", ki so utrpeli tudi več kot desetletno cenzuro (*Noč sv. Ivana* iz 1968, rež. Jurija Iljenka), kot tudi novejša dela, ki pričajo o današnji Ukrajini: *Good bye URSS* iz 1992 Aleksandra Rodnjanskega, enega izmed najizvirnejših novih avtorjev. V izboru, ki ga prvič posveča neki festival tej kinematografiji, bosta še dokumentarca *Poklon Sergeju Paradžanovu* in *Černobil* 1986-1996.

Mlajši si bodo gotovo ogledali več kot 20 ur programacije del na najrazličnejših formatih (kratkometražci, dolgometražci, video, tv, animacija, glasbeni in reklamni spoti, kompjuterska grafika, news, "veline"), v posebno vznurljivem nizu *Immagini - Podobe*. Ta spored

je namenjen najnovejšemu snovanju in raziskovanju filmskega in drugih vizualnih elektronskih medijev iz dežel srednjeevropskega prostora. Posebno aktualen bo prostor, posvečen protinformativni dejavnosti in vlogi samostojnih radijskih postaj v bivši Jugoslaviji: B92 v Beogradu in 101 v Zagrebu.

Uradni spored Alpe Adria Film Festivala dopolnjujeta še dve ponudbi. Po Avstriji in Sloveniji bo letos deležna posebne poglobitve in obravnave madžarska avantgarda, ki jo na filmskem področju v glavnem posebejja produkcija Studia Béla Balász.

Letos bodo drugič podelili Mednarodno nagrado Sarajevo, ki jo je lani prejel sara-

Bolshe vita, Ibolya Fekete

jevski pesnik in filmski človek Abdul Sidran (scenarist Kusturičevih umetnin *Se spominjaš Dolly Bell* in *Oče na službenem potovanju*) in ktere pokrovitelj je Predrag Matvejević.

Vse podrobne informacije o filmih, urnikih projekcij, srečanjih in drugih prireditvah dobite na sedežu Združenja Alpe Adria Cinema v ul. S. Rocco 1 v Trstu (tel. 040-311153) ali v preddverju kina Excelsior.

Ubistvo s predumišljajem, Gorčin Stojanović, 1995, Jugoslavija, War shooting

NOVA TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

NOV BANČNI ZAVOD NA RUŠEVINAH TKB

Uslužbenci Tržaške kreditne banke so z današnjim dnevom postali uslužbenci Nove Tržaške kreditne banke. To je sad dogovora, ki so ga v ponedeljek, 13. januarja, podpisali sindikalni predstavniki z novim vodstvom.

V tej stavbi naj bi bil sedež Nove TKB (Foto Kroma)

Uslužbenci bodo po tem dogovoru prejeli od 20 do 25% nižje plače, dokler se ne bo novi bančni zavod utrdil. Nova TKB naj bi začela operativno delovati prve dni februarja, medtem ko bo likvidacijski postopek nekdanje TKB še dolga. Kot znano, je ta nekdanji slovenski bančni zavod prevzela Banca Antoniana iz Padove. Le-ta je v novo banko vložila 50 milijard kapitala, 20 milijard pa bi morale vložiti slovenske in hrvaške banke. Upravni svet sestavljajo predsednik Antonio Ceola, podpredsednik Aniceto Vittorio Ranieri, pooblaščenec upravitelj Silvano Pontello, Dino Marchiorello, Leopoldo Mazzaroli, Sergio Scanferla in Emilio Schiavo. Za direktorja je bil imenovan Enzo Ortolan. Kot smo že večkrat poro-

čali, ni v upravnem svetu novega bančnega zavoda niti enega Slovenca, kot ni bilo Slovenca med komisarji oz. likvidatorji, ki so lani jeseni prevzeli upravo banke.

Upravitelji Nove TKB si bodo prizadevali za nastop in utrditev banke tudi na srednje in vzhodnoevropskem tržišču, obenem pa za ohranitev zasidranosti in povezanosti s krajevnim okoljem, tudi kar se tiče slovenskega elementa.

Za uslužbenca banke je more torej konec. Ob zadovoljstvu, da so - kljub zmanjšani plači - ohranili svoja delovna mesta, pa je treba dodati veliko grenkobo, da smo Slovenci v Trstu in Italiji izgubili svoj največji denarni zavod, z njim pa tudi velik del gospodarskega potenciala.

IN MEMORIAM STOJANU LISJAKU

Pred tednom dni se je v 71. letu iztekla življenjska pot Stojana Lisjaka. Vipavec po rodu, je že kot otrok okusil "privilegije" fašističnega režima, saj je bil oče, učitelj, premeščen v notranjost Italije, tako da je mladi Stojan dorasčal v povsem italijanskem okolju. To pa ga ni odtujilo od materne jezika, saj se je po vojni kot dvajsetletni mladenič brez jezikovnih težav vpisal na ljubljansko univerzo. Že takrat se je pokazal njegov značaj pokončnega, zavednega Slovenca, ki ga skrbi blagor skupnosti, kateri pripada. V Ljubljani je spoznal svojo prihodnjo družico, Kontovelko, in se z njo poročil ter se preselil na Kontovel, kjer si je ustvaril nov dom.

Odprt značaj in skrb za probleme skupnosti sta ga kmalu približala domačinom, med njimi je postal polnopravni in spoštovani član.

Vedno se je zanimal za vaše probleme, bil je med ustanovitelji športnega društva Kontovel in njegov predsednik, član rajonskega sveta, kjer je prizadeto sledil vašim težavam, ki jim večkrat ni bilo mogoče najti rešitve. Posebej pa so ga skrbeli naš naraščaj, naša mladina in naše skupne organizacije. Vse ga je zanimalo in z velikim ponosom je spremljal nesebično sinovo delo pri športnem društvu. Do konca je ostal zvest svojim načelom in zanimanju, saj je še pred kratkim obiskal domačo društveno gostilno, kjer se je srečal in se pogovoril z domačimi.

Zbogom, dragi Stojan, hvala za vse, kar si naredil, in predvsem za zgled, ki nam ga zapuščas. Naj ti bo lahka kraška zemlja, ki te je kot ljubljenežina sina sprejela v svoje naročje.

Ženi Olgi, sinu Henriku, malima vnukoma in vsem svojcem iskreno sožalje.

ANTEK

VPISI V OSNOVNE ŠOLE IN VRTCE

Do sobote, 25. januarja, je čas, da starši vpišejo svoje otroke v osnovne šole in vrtce. Vpisovanja so se začela v torek, 7. januarja, potekajo pa na petih didaktičnih ravnateljstvih pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu, v Dolini, na Opčinah in v Nabrežini.

Letos se bodo morali v prve razrede osnovnih šol vpisati otroci, rojeni v letu 1991. Slovenskih otrok, rojenih v omenjenem letu in ki obiskujejo naše vrtce, je 150.

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

MARIJ MAVER ŠESTDESETLETNIK

V sredo, 15. januarja, je praznoval svoj 60. rojstni dan kulturni in družbeni delavec, predsednik Slovenske prosvete Marij Maver.

Marij Maver se je namreč rodil 15. januarja 1937 v Trstu, kjer je tudi opravil matura na učiteljskišči leta 1955. Po nekajletnem študiju na tržaški univerzi in po opravljenem vojaškem roku je za nekaj časa poučeval na slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem. L. 1969 se je

zaposlil na Radiu Trst A, kjer je urejeval slovenske govorne sporede. Lani je stopil v pokoj.

Vendar Marija Maverja poznamo predvsem po njegovem dolgoletnem delovanju v okviru slovenskih kulturnih in družbenih ustanov ter organizacij. Je namreč predsednik Slovenske prosvete, že dolgo let urejuje revijo Mladika, je član odbora Sveta slovenskih organizacij, aktiven pa je tudi v stranki Slovenska skupnost. Poleg tega je tudi soorganizator večerov Društva slovenskih izobražencev in študijskih dnevo Dragi. Za vse to je lani prejel tudi zlato odličje Zveze kulturnih organizacij Slovenije.

Ob tej priložnosti naj slavljenec prejme najtoplejša voščila tudi našega lista željo, da bi še dolgo deloval v okviru naše skupnosti.

GLASBENA SMER NA ŠOLI SV. CIRILA IN METODA?

Šola Sv. Cirila in Metoda v Trstu je še v lanskem šolskem letu zaprosila ministrstvo za šolstvo za avtorizacijo, da se v šolskem letu 1997/98 na sedežu pri Sv. Ivanu aktivira eksperimentalna glasbena smer.

V ta namen je profesorski zbor izdelal podroben načrt, ki predvideva poleg običajnih 36 ur pouka še dve dodatni uri glasbene vzgoje, od katerih bo ena posvečena glasbeni teoriji in ena individualnemu učenju glasbila. Za glasbena smer se bodo lahko odločili le tisti učenci, ki se bodo letos vpisali v prvi razred. Ti bodo lahko izbirali med učenjem klavirja, violine, flavte in harmonike.

Gre poudariti, da je za aktiviranje glasbene smeri nuj-

no potrebno, da se v eksperimentalni razred vpiše najmanj 15 učencev. Če bo ministrstvo za šolstvo izdalo dovoljenje in če bo število vpisanih zadostovalo, bo prvi korak v novo smer osnovna avdicija, na kateri bodo lahko glasbeni strokovnjaki preverili sposobnosti učencev.

Načrt, ki je nastal v smislu ministrskega dekreta z dne 13.2.1996, je sad sodelovanja med šolo in Glasbeno matico, ki je s svojim strokovnim nasvetom bistveno pripomogla k oblikovanju projekta samega.

Podrobnejše informacije o eksperimentalni glasbeni smeri bo šola nudila vsem staršem in javnosti na srečanju, ki bo v šolskih prostorih v ul. Caravaggio 4 pri Sv. Ivanu v petek, 17. januarja t.l., ob 19. uri.

BOŽIČNI KONCERT ZCPZ

GLASBA KOT OSEBNA URESNIČITEV MOLITVE

V stolnici sv. Justa je bil v nedeljo, 12. januarja, tradicionalni božični koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov.

Z letošnjim koncertom so se organizatorji hoteli spomniti na 200-letnico rojstva Gregorja Riharja in 100-letnico smrti Leopolda Cveka ter počastiti tržaškega skladatelja Pavleta Merkuja, ki prav letos obhaja svojo 70-letnico. Prav Merku je za to priložnost napisal svoje razmišljanje, ki ga je prisotnim prebral njegov nečak Igor Merku.

V svoji kratki misli se je Merku navezal na sv. Jeana Baptista Marie Vianneya, ki je izražal svojo predanost Bogu in molitev na izviren in nenavaden način - s plesom. On se je odločil za podoben korak, saj mu je glasba pomenila osebno uresničitev molitve. "Od te odločitve do naslednje je bil korak le kratek: naj bo moje delo, katerokoli, moja osebna molitev, ki naj nadomešča ponavljanje obrazcev." Prav prirejanje slovenskih nabožnih ljudskih pesmi pa mu je pomenilo "vsrkati duhovno in glasbeno bogastvo, ki so nam ga v dediščino zapustili naši predniki." Skladatelj je izrazil upanje, da je dandanes še možno, predvsem v cerkvi, sprejemati glasbo, ki skladatelju pomeni molitev.

Koncert je po uvodni skladbi (Vrabčeva Bila je noč) potekal v treh sklopih po zamisli dirigentov Janka Bana in Tamare Stanese: v prvem sklopu je nastopil zbor Jacobus Gallus, ki je pod vodstvom Janka Bana zapel Merkujevo Ave, gratia plena, Nennovo O magnum mysterium, Monteverdijevo Cantate Domino, Tomčevo Eno je dete rojeno in Prišla je lepa sveta noč. Drugi sklop je oblikoval novona-

stali ženski zbor Glasbene matice pod vodstvom Tamare Stanese: izvedel je Gallusovo Pueri concinnite, nato štiri pesmi v uglasbitvi oz. priredbi Marca Sofianopula (Ce matin, Madre en la puerta, White Christmas in Tam stoji pa hlevček) ter Harejevo Slava Bogu na višavah.

V tretjem sklopu je nastopil mogočni več kot 80-članski združeni zbor, ki je ob izmeničnem vodenju obeh dirigentov zapel tri ljudske iz Beneške Slovenije oz. iz Rezije (Te dan je usega veseja, Na zapuoved je paršla in Ore te triji krajave), Ri-

harjevi Zveličar nam je rojen zdaj in Pokonci narodi ter Cvekovo Raduj človek moj.

Če pomislimo, da so imeli dirigenti in pevci le slab teden časa za intenzivne vaje, moramo reči, da je bil koncert na visoki kakovostni ravni. Tu gre omeniti predvsem zlitost in homogenost komaj nastalega ženskega zbora Glasbene matice, nastop zbora Jacobus Gallus in združenega zbora, pri katerem se je poznalo, da je handikap majhnega števila vaj zapolnila izkušnost in "treniranost" pevcev.

Tržaški zbori bodo božični koncert ponovili v nedeljo, 19. januarja, v župnijski cerkvi v Ronkah ob 15.30.

IŽ

Številni združeni zbor ZCPZ med koncertom (Foto Magajna)

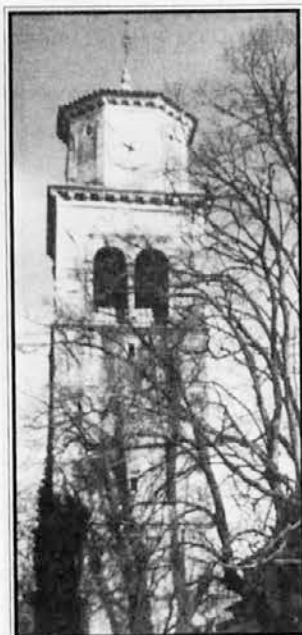
KRONIKA IZ MAVHINJ

BOŽIČNA PRIREDITEV IN OBNOVLJENA CERKEV

BOŽIČNI KONCERT

Na praznik Sv. treh kraljev letos sta bila v župnijski cerkvi v Mavhinjah božični recital in koncert. Oboje so pripravili domače ŠKD Cerovlje-Mavhinje in devinski zbori. Recital slovenskih božičnih in novoletnih ljudskih pesmi je izbrala in pripravila Maja Lapornik, podali so ga pa člani športno-kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje. Govorjeno besedo so s pesmijo povezovali otroški zbor Ladjica, dekliški zbor Devin in moški zbor Fantje izpod Grmade. Lepo in prijetno je bilo prisluhniti in poslušati ubrano petje in recitiranje. Vsem izvajalcem gre res vsa pohvala.

Isti koncert je bil namreč na Štefanovo v štivanski cerkvi, na drugo nedeljo po Božiču pa v Bazovici. Ljudje so povsod z veseljem in zadovoljstvom sprejeli ta način predstavitve božičnih pesmi.

Lani so v Mavhinjah med drugim praznovali 200-letnico vaškega zvonika

Naj spomnimo, da je prav tako domače društvo Cerovlje-Mavhinje v sodelovanju z dekliškim zborom Devin in moškim zborom Fant-

je izpod Grmade lani junija pripravilo proslavo na vaškem trgu ob 200-letnici zvonika. Pokazalo se je, da je takšno sodelovanje uspešno, saj so tudi želi uspehe v raznih krajih Slovenije. K sodelovanju čestitamo in jim za nadalje želimo veliko uspehov pri ohranjanju slovenskega izročila.

OBNOVA ZVONIKA IN CERKVE

Nekaj več kot leto dni je v določenih presledkih trajala obnova cerkve in zvonika. Najprej smo uredili elektrifikacijo po novih predpisih, obnovili glavni oltar z mozaikom, notranjost cerkve ter obnovili zvonik in fasado cerkve ob 200-letnem jubileju zvonika. Delo smo lahko opravili s pomočjo dobrotnikov, posojila in seveda še nekaj dolga je ostalo. Izletniki po Krasu in naši ljudje bodo z veseljem lahko odkrili lepo obnovljeno cerkev in zvonik s prostanim trgom, ki je edinstven na Krasu in ohranja še nekaj domačnosti.

V SOBOTO 6. SLOVENIJA PARTY

Slovenski kulturni klub in Mladinski odbor Slovenske prosvete prirejata v soboto, 18. januarja, že šesto izvedbo l.i. Slovenija partyja. Gre za že tradicionalno prireditev, ki jo mladi tržaški Slovenci organizirajo ob obletnici mednarodnega priznanja samostojne Slovenije.

Na sobotnem 6. Slovenija partyju, ki se bo začel ob 19. uri v Peterlinovi dvorani v Trstu, bo imel slavnostni govor predsednik Slovenske prosvete Marij Maver, ki je lani prejel zlato odličje Zveze kulturnih organizacij Slovenije. Častni gost bo letos minister za kulturo Republike Slovenije Janez Dular, ki je bil v prvi slovenski demokratični vladi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Kulturni spored bodo oblikovali člani gledališke skupine SKK pod mentorstvom Lučke Susič in komorni zbor Resonet pod vodstvom Aleksandre Pertot.

OBVESTILA

SKLAD MITJA ČUK obvešča, da potekajo vsak dan popoldanski dopolnilni pouk in individualne lekcije iz vseh predmetov na vseh šolskih stopnjah. Informacije po telefonu 040-212289 od ponedeljka do petka v dopoldanskem času.

GLASBENA MATICA vabi, da se udeležite rednega občnega zbora, ki bo v soboto, 18. januarja 1997, ob 16. uri v prvem sklicanju in ob 17. uri v drugem sklicanju v Prosvetnem domu na Opčinah, ul. Riceratorja 1.

Dnevni red: otvoritev in izvolitev delovnega predsedstva; poročila; razprava; razrešitev starega odbora; volitve novega odbora; razno.

SKK IN MOSP vabita v soboto, 18. januarja, ob 5. obletnici mednarodnega priznanja samostojne Slovenije na 6. Slovenija party. Kulturni program bodo oblikovali člani gledališkega krožka SKK pod mentorstvom Lučke Susič in komorni zbor Resonet pod vodstvom Aleksandre Pertot. Slavnostni govornik bo Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete in letošnji dobitnik zlatega odličja ZKO Slovenije. Častni gost bo Janez Dular, minister za Slovence po svetu v prvi demokratični vladi in sedanji minister za kulturo Republike Slovenije. Začetek ob 19. uri.

NABREŽINA. V četrtek, 23. januarja, bo ob 20.30 v župnijski dvorani v Nabrežini mesečno srečanje za versko poglobitev. G. Zvone Štrubelj bo predaval o temi *Mesto in vloga laikov v cerkvi*. Sledita razgovor in družabnost.

DAROVI

ZA BEGUNSKO otroke v Ajdovščini: N.N. 100.000 lir.

ZA SKLAD Mitja Čuk: v spomin na Kristino Černigoj Assante - ob obletnici smrti 19. 1. 1984 daruje M.C.B. 50.000.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: Laura Visintin 50.000; Vera Tuk 30.000; Nadja Hrvatina 26.000; Kristina Urbančič 30.000.

ZA CERKEV v Mavhinjah: v hvaležen spomin na nekdanjega župnika msgr. Jožeta Žorža Ivan, Božena in Jelka Terčon 200.000; N.N. ob pogrebu pok. Anice Simčič 50.000; Jelka Terčon ob 6. obletnici pok. moža Maksa Šaha po 50.000 lir za cerkev v Mavhinjah in za slovensko Karitas.

ZA NOVI glas: Slavica in Mirko Košuta v spomin na svoje rajne 40.000 lir.

ZA SLOVENSKO Karitas družina Simčič namesto cvetja na grob gospe Ane Simčič Faletič 100.000 lir.

DSI OBNOVILO DEJAVNOST

V ponedeljek, 13. januarja, je bil v Peterlinovi dvorani v Trstu prvi večer Društva slovenskih izobražencev v novem letu.

Na sporedu je bilo srečanje z mag. Primožem Krečičem, primorskim duhovnikom, ki deluje v Kopru in ga primorska javnost pozna po njegovem delu z mladimi; v zadnjih časih je zablestel

predvsem kot organizator srečanja mladih s papežem v Postojni maja 1996.

Srečanje, ki je potekalo v obliki pogovora med gostom, predsednikom DSI Sergijem Pahorjem in občinstvom, je obravnavalo revijo Ognjišče, radio Ognjišče in problematiko mladine na Primorskem oz. Koprskem, kjer mag. Krečič deluje.

UTRINKI

IN MOŽ JE ZARDEL OD SRAMU...

Pozvonim, pozdravim in se predstavim. Mož se nerodno premika in da prednost ženi, ki se divje zažene vame s trdimi besedami: "Nočem, da molite v naši hiši. Jaz ne verujem, nočem verovati in konec!"

Možu je bilo neizmerno hudo. Sramoval se je surovega obnašanja svoje žene. Mirno sem rekel:

"Gospa, če vi ne verujete v Boga, je pa On, ki veruje v vas!" - "Kako? Kaj takega še nisem slišala! Bog, ki veruje v mene? Dajte, no!" - "Seveda! V Franciji so bili veliki lepaki po ulicah z napisom: *Bog veruje v tebe!* Saj ste vendar njegova sorodnica! Imate namreč neumrljivo dušo, s katero ste v zvezi s samim Bogom, ki je neumrljiv in večni!" - "Še nikoli nisem slišala, da sem jaz sorodnica Boga!" - "Dobro. Sedaj veste in lepo premisljajte! Pa nasvidenje! In srečno novo leto vsem!" - "Srečno, srečno..." - (B+B)

»VDIH-IZDIH«

IRENA BEDNARICH

V soboto, 14. decembra, je SCGV E. Komel priredil prvi koncert iz niza Srečanja z glasbo.

To je sklop koncertov, pri katerih se izvajalci ne predstavijo samo z glasbo, ampak tudi prek pogovora s poslušalci.

Na koncertu, ki je nosil naslov *Vdih-izdih*, po istoimenski knjigi Vinka Globokarja, so nastopili oboistka Andreja Konjedic, flavtist Fabio Devetak, klarinetist Robert Stanič, kitarist Tomaž Lenardič ter pianista Guido Michelson in Bojan Glavina. Na sporedu so bile skladbe J.B. Loeilleta, C. Reineckeja in F. Poulencja, glasbeniki pa so tudi krstili zanimivo noviteto slovenskega skladatelja Ivana Florjanca *Ricercare* za flavto, obojo in klarinet. Glasbenemu delu je sledil pogovor z izvajalci, ki sta ga vodila prof. Luisa Antoni in ravnatelj SCGV E. Komel prof. Silvan Kerševan. Najprej je bila predstavljena

Globokarjeva knjiga *Vdih-izdih*. S tem naslovom je bila namreč poudarjena pomembnost človeškega dihanja pri igranju na pihala. Vsak izvajalec je nato razložil, kako ga je večinoma naključje privedlo do igranja na pihalo, in predstavil zgradbo ter mehanizem glasbil. Publiki je bilo tudi dokazano, kako se s spremembo intenzitete dihanja spremenita tudi intonacija in barva zvoka.

Govor je bil tudi o sodobni glasbeni literaturi, po kateri izvajalci radi segajo, predvsem ker je pri tej uporabi novih tehnik igranja zelo razširjena (npr. igranje s klarinetom v vodi) in je moderna zvrst manj znana širši publiki.

Med pogovorom, ki je nudil zanimiv glasbeno-zgodovinski oris, je prišla na svoj račun predvsem študirajoča mladina, ki je z vprašanji potestila svojo radovednost. Za vse, mlade in odrasle, pa je bil koncert res dobra pobuda in alternativen način za preživetje sobotnega večera.

KD OTON ŽUPANČIČ IN KD DANICA, 20 LET POBRATENJA

Dvajset let trdnega prijateljstva, dvajset let bratstva. Eden na Krasu, drugi ob Soči, a nič ju ni ločilo niti v dolgem dvajsetletju. Koliko kulturnih in športnih prireditev je šlo mimo! Kako se je življenje v času spremenilo, a brata sta ohranila svoje trdno prijateljstvo!

Leto 1976 je že tako daleč, a v srcih kulturnih društev Oton Župančič in Danica je še vedno sedanost, še vedno je prisoten tisti dan, ko sta takratni predsednik kulturnega društva Danica Leopold Devetak in takratni predsednik kulturnega društva Oton Župančič Stano Paulin podpisala trajno bratstvo in prijateljstvo.

Teško je reči, da se nekaj tako lepega ohranja. Prijatelji se ločijo, vsak gre po svoji poti in ostanejo le spomini. Med Štandrežci in Vrhovci pa se je s časom prijateljstvo še utrdilo. Bratje in sestre društev O. Župančič in Danica so se po dvajsetih letih ponovno srečali in podpisali še nadaljnje pobratenje. V soboto, 16. novembra, sta društvi organizirali v Štandrežu nogometno tekmo, v petek, 20. decembra, pa sta organizirali kul-

turni večer v kulturnem centru Danica. 20. decembra sta današnja predsednika društev Sara Hoban in Boris Frandolič podpisala nov pergament, s katerim sta potrdila pobratenje. Večer je potekel v izredno veselem razpoloženju. Štandreška in vrhovska mladina je recitirala poezije in misli o svojih vaseh, mlada violinistka Eva pa je povezovala vse te krasne besede. Prvič je na odru nastopil deklški pevski zbor Danica in tudi društvo O. Župančič je prvič nastopilo s pomlajenim zborom, tako da je bila predvsem starejša publika navdušena nad mladimi, ki ne pozabljajo na svojo slovensko kulturo.

Po formalnem kulturnem sporedu se je družabnost zategnila pozno v noč. Vsi prisotni so s kapljico vina nazdravili in se s "pašto" ter sladlicami vrhovskih in štandreških gospodinj gostili in peli do jutranjih ur.

To je bila res nepozabna prireditev, bodisi za KD Danica kot za KD Oton Župančič. Velja torej misel: "Prijateljstvo je zlata vredna zvezda, ki se nikoli ne ugasi."

VD

PRISRČNO SREČANJE NA SREDNJI ŠOLI IVAN TRINKO

V nedeljo, 12. januarja, so profesorji, ki poučujejo na srednji šoli Ivan Trinko, pripravili *Dan odprte šole*, t.j. sestanek s starši in prihodnjimi dijaki. Srečanje je potekalo v resnično prijateljskem vzdušju. Profesorji so nazorno prikazali potek pouka na šoli; še posebej so poudarili delovanje na eksperimentalni sekciji, v katerih se učenci soočajo s štirimi jeziki. Poleg

angleščine spoznajo še nemški jezik, ki je bil nedavno edini obravnavani tuj jezik, a ga je sedaj, nekoliko po krivici, izpodrinila angleščina. Goriška in vse njeno širše območje je bilo in bo še zmeraj vezano na germanski svet in dijak, ki se bo odločil za študij humanističnih ved, bo prej ali slej gotovo naletel nanj. Zato je prav, da ga vsaj v glavnih obrisih spozna že kot mlad učenec.

Medtem ko so se starši razgovarjali s profesorji, so se petošolci sprehodili po poslopju in si ogledovali učilnice. Najbolj jih je zanimala tista z računalniki. Sicer, bogve, če bodo prihodnje leto res obiskovali pouk v letošnji stavbi, v Leopardijevi ulici, ali se bodo morali spet seliti?

Starši, ki smo se udeležili konstruktivnega dopoldneva, se profesorskemu kadru iskreno zahvalujemo za lep sprejem in upamo, da bodo prihodnje leto zadovoljni z našimi otroki, ki bodo prvič prestopili prag te šole.

IK

PODRECCOVI MALI IGRALCI NA GORIŠKEM GRADU

IVA KORŠIČ

Le še tri dni (otvoritev je bila 6. decembra lani) bodo v zaporih goriškega gradu prebivale očarljive lutke svetovno znanega lutkarja Vittoria Podrecca, rojenega v Čedadu.

Goriška občina se je hotela oddolžiti spomenu na velikega inovatorja in znanega animatorja, ki je vse življenje posvetil lutkarstvu in nedvomno pustil globoko sled v tej umetniški stroki. Razstava je res pomemben dogodek, saj je prvič zbrana celotna Podreccova zapuščina. S svojim gledališčem je Podrecca prepotoval malodane ves svet. Vsaka obiskana dežela mu je znala navdihniti kaj novega in on je njeno živo tipičnost izluščil in jo prelil v svoje predstave. Slavni umetniki (Chaplin, Toscanini, Maurice Chevalier) so občudovali in cenili njegove stvaritve. "Gledališče Malih" (*Teatro dei Piccoli*) se je rodilo

l. 1914 v Rimu. S svojimi soustvarjalci se je Podrecca dalj časa zadržal v Italiji, a l. 1922 je začel svoje plodno svetovno popotovanje. Njegove živahne uprizoritve so bile prežete z glasbeno govoricco (z njim so sodelovali glasbeniki, med drugim tudi Respighi) in so doživljale zavirljive uspehe in laskava priznanja. Ko pa se je l. 1959 končala Podreccova življenjska pot, je žalostno utihnila tudi njegova umetnost. Dragocena dediščina bi se skoro porazgubila, če ne bi l. 1979, po nekem deželnem zakonu, večji del tega bogastva postala last Stalnega gledališča F-Jk. Od tedaj dalje so njegove lutke spet zaživele v novi preobleki in že večkrat razveselile male in velike gledalce.

Scenograf Pier Paolo Bisleri, ki je uredil razstavno gradivo, ni imel namena kronološko prikazati Podreccovega

umetniškega dela, pač pa si je razstavo zamislil kot nekakšno skladišče starinarja. Obiskovalec se počasi privaja na temočnost prostora, kjer medla svetilka osvetljuje razstavišče. Pozorne oči postopoma odkrivajo približno pol metra visoke lutke iz blaga in lesa z izrazitimi potezami. Vse so podrobno skončane in vsaka ima svojevrstno rekvizit. Natlačna gibljivost lutk se kaže v velikem številu nitk, ki omogočajo razgibanost uprizorjenega dela. Poleg starejših izvirnih lutk nas vabijo še druge mlajše, prenovljene. Razen tega pa sta še skrivnosten zaboj, poln orodja za izdelovanje prikupnih lesenih igralcev, in pa oder, ki so ga uporabljali Podreccovi sodelavci pri vodenju lutk. Celotna zamisel in postavitev izjemne predstave je domiselna in učinkovita. Ko si namreč ogledujemo te čudovite osebe, se nam zazdi, da bodo v naslednjem hipu oživele, zaigrale in zaplesale ter izlile pred nami svojo življenjsko radost.

NOVA KNJIŽICA IN NOVA ZVONOVA

GORNJA BRANICA SE PREDSTAVLJA

MARJANA REMIAŠ

Gornja Branica se razprostira na sredi poti med spodnjo Vipavsko dolino in Krasom. O njej doslej ni bilo veliko zapisanega, saj je to majhna vas z nekaj več kot sto prebivalci, ki razseljeni živijo v zaselkih: Dolanci, Kodreti, Čehovini, Večkoti, Koboli, Trebižani in Kovači.

Konec preteklega leta je v zbirki *Sakralni spomeniki Primorske* izšla knjižica o Gornji Branici in njeni sakralni ter profani zgodovini. Avtor enajdvajsete knjižice je nekdanji braniški dušni pastir Branko Melink, ki se je podpisal tudi v druge knjižice iz priujoče zbirke. Knjižico Gornja Branica je avtor predstavil v domači cerkvi, posvečeni mučenki sv. Katarini Sinajski. Predstavitve so se udeležili domačini, pa tudi Braničarji, ki jih je pot "s trebuhom za kruhom" zanesla v beli svet. Veliko izmed njih se jih v Branico vrača le za velike praznike, kakršna je bila tista nedelja, ko je bila predstavljena knjižica.

Tistega dne pa je v Gornji Branici bilo še nekaj razlogov za veselje, slavlje in praznovanje: zvonik domače cerkve se

po sto letih kiti z novima cerkvenima zvonovoma, ki so ju naročili, plačali in v Branico prepeljali domačini. Nova zvonova se bosta starejšemu bratu v zvoniku pridružila na pomlad. Njunjo posvetitev, mašo in blagoslov je opravil generalni vikar koprške škofije Renato Podberšič, botri zvonov so postali najmlajši braniški otroci, največ zaslug za uresničitev ideje o zvonovih pa ima poleg predsednika va-

ške skupnosti Vida Sorte tudi nekdanji duhovnik Branko Melink. Naložba nakupa novih zvonov je vredna nad dva milijona slovenskih tolarjev, kar ni malo; denar so kot rečeno v celoti zbrali vaščani in njihovi svojci, kar so pohvalili tudi vsi duhovniki, ki so nekdanj službovali v Gornji Branici in so se nedeljskega slavlja radi udeležili.

PRED PREDSTAVITVIJO ZANIMIVE KNJIGE

V galeriji Ars v Kato-liški knjigarni bo v petek, 24. januarja, ob 18. uri predstavitev zanimive knjige pisateljice Nade Matičič z naslovom *Vodnjak pozabe*.

To je že enajsti avtoričin roman, obravnava pa enega od ključnih problemov slovenskega naroda v zvezi z dogodki ob koncu druge svetovne vojne. Kot je znano, je prišlo v tistem času znotraj našega narodnega prostora do globokih delitev, katerih posledice je mogoče čutiti še danes.

Nada Matičič se je omenjeni tematiki približala odkrito in iskreno, medtem ko so mnogi prepričani, da je o njej najbolje molčati, o čemer ne nazadnje govori že naslov knjige. Izbrala je obliko zgoščenega romana, v katerem se po dolgih desetletjih v Benetkah srečata dve zanimivi osebnosti. Pridel namreč do odkritega so-ocenja med dvema ženskama, od katerih je prva izgubila moža prav v obračunavanjih oziroma pobojih ob koncu vojne, druga pa je bila ves čas v prvih vrstah uradnega povojnega režima v Sloveniji. Njuni življenjski zgodbi sta sicer povezani, vendar se odvijata na dveh popolnoma različnih bregovih. Tako različnih, da imamo kot bralci pred seboj dva povsem drugačna značaj-ska tipa osebe.

Pisateljica je navedeno situacijo, ki večkrat ostaja le predmet brezkoristnih političnih spekulacij, dvignila na človeško raven. Slednja skuša razumeti obe strani in se kljub jasni opredeljenosti za pravičnejši in boljši svet nikdar ne spušta na raven črno-bele tehnike, zato sta oba ženska lika prepričljiva, imata svoj prav in svoje slabosti. Bralec ima na ta način lepo priložnost spoznati obe skrajnosti slovenske zgodovinske izkušnje kakor tudi tragičnost velike razdalje, ki se je vsidrala v narodov spomin in jo je nujno odpravljati tudi v današnjem času.

Knjiga je nedvomno tehnten prispevek vsem tistim poskusom, ki si iskreno prizadevajo za tesnejšo notranjo narodno povezanost ter njegovo srečno prihodnost, v naš prostor pa prihaja po zaslugi ljubeznivega posredovanja Zore Saksida. Predstavil jo bo Janez Povše, o njej pa bo seveda spregovorila tudi pisateljica sama.

OBVESTILO

PD RUPA-Peč vabi na izlet na sneg v Podkloster v nedeljo, 26. t.m. Odhod iz Rupe ob 7. uri. Vpisuje Tanja Kovic, tel. 882285.

MESNICA BAR

*Vsak dan sveže meso
Konkurenčne cene!*

KROMBERK - 5000 Nova Gorica, tel. 00386-65-26260

10

ČETRTEK
16. JANUARJA
1997

TRINKOV KOLEDAR ZA LETO 1997

ERIKAJAZBAR

"Čprav je Beneška Slovenija majhna, se najde več ljudi, ki so vredni omembe. Mednje vsekakor spada Pasquale Zuanella, diakon vzhodnega obreda in znan ikonograf samouk, ki živi in dela v visokogorski vasici Matajur."

Na 35. Dnevu emigranta so predstavili tudi Trinkov koledar za leto 1997. Publikacija izdaja Kulturno društvo Ivan Trinko iz Čedad; letos je posebno bogata številka, sicer že šesta po vrsti novega ciklusa, ko je za ponovno redno izhajanje koledarja poskrbelo omenjeno društvo.

Spomnimo, da se je Trinkov koledar rodil kot glas ljudi, ki so bili izgnani oziroma primorani zapustiti svojo domačo zemljo zaradi ekonomskih in političnih razlogov ter vsakovrstnih pritiskov. Nastal je v Belgiji med preštevlnimi slovenskimi izseljenci, da bi spominjal našega človeka na rodni kraj, na pojočo narečno govorico ter na teptane pravice. V Slovenskem glasu (listu, ki je izhajal od leta 1952 v Belgiji za slovenske delavce) leta 1953 pod rubriko *Novice izpod Matajura* lahko beremo: "V počastitev njega (Ivana Trinka, ki je praznoval 90 let, op. p.) je pršu na dan adan zlo ljep koledar za ljetno 1953, v katerem je pisano vse o naših dolinah in vaseh: zgodovina naših vasi, naše pravice, pjesmi in drugo. Je pisano tud o naših djeloucih v Belgiji."

V vseh teh letih se je koledar nedvomno spremenil, obogatil ter prilagodil izhajanju v domačem kraju, vendar je njegova vsebina ostala skoraj nespremenjena.

V štirih vsebinskih sklopih nam tudi letošnja izdaja predstavlja našo zemljo, njeno zgodovino in naše ljudi ter njihovo ustvarjalnost, ob koledarskem delu in drobci iz ljudske modrosti seveda, za katere je tudi tokrat poskrbel Emil Cencig.

Uvodno besedo so letos prepustili dvema županoma obmejnega območja, in sicer

Odrešenik Aheiropoiet

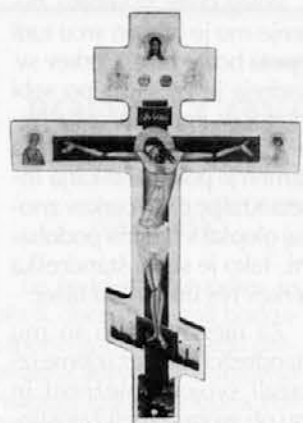

Sv. Jurij

Goreči grm

Luigiju Palettiju iz Rezije ter Ivanu Božiču, županu občine Tolmin, ki je takole lepo napisal: "Združenje Evrope z vsemi pravicami narodov, manjšin in narodnosti je le povečana želja po mirnem sobivanju Italijanov, Furlanov in Slovencev. Prav to pa je že zdavnaj zagovarjal pisatelj, pesnik, filozof, prevajalec, glasbenik, umetnik, znanstvenik, politik in akademik

Ruski križ

Ivan Trinko. Do uresničitve teh naših želja pa bodo za naš narodni jezik skrbela slovenska društva Benečije, slovenski duhovniki in Trinkov koledar."

Trinkov koledar nam nato v naslednjih straneh predstavlja zapise o naši zgodovini; izpod peresa Roberta Dapita lahko beremo o lanskoletnem Mladinskem raziskovalnem taboru v Benečiji, Liliana Monai nam spregovori o liku slavista in raziskovalca Iljiča Tolstoja, msgr. Marino Qualizza obeleži 30. obletnico beneškega lista Dom, medtem ko se Neva Lukež spominja prvega srečanja z Beneško Slovenijo ter Predanom; nazadnje lahko beremo zapis Slavka Ciglencečkija o poznoantičnih naselbinah na Tonovcovem gradu pri Kobaridu, o rezijanski Šmarni miši pa nam pripoveduje Luigia Negro.

Naš svet nam prinaša beneške običaje, pregovore in razlage sanjskih prividov mesec za mesecem v letu 1997 (Adriano Noacco, Luisa Battistig), razmišljanje o komunikaciji med različnimi etnijami (Rita Mascialino) ter zapis o Matajurju (Franco Fornasaro).

Sklop *Naši ljudje* pa je posevečen dvema osebnostima, ki sta v prejšnjem letu zapustili med nami veliko vrzel, ki jo bomo težko zapolnili; mislimo na Izidorja Predana in Salvatoreja Venosija, ki sta namenila svoje življenje Beneški Sloveniji in Kanalski dolini.

Slovenski ustvarjalnosti je namenjen zadnji del koledarja; za poezijo in krajšo prozo pa so poskrbeli Giuseppe Floreancig, Lucia Trusgnach, Michelina Blasutig, Marina Cernetig, Viljem Černo, Luciano Chiabudini in Franc Rupnik.

Trinkov koledar se letos končuje z zelo pomembno slovensko bibliografijo videmske pokrajine (1990-1996); zbrali sta jo Ksenija Majovski in Magda Pavlič Maver, seveda zanimivo in koristno predvsem za morebitne raziskovalce te zemlje.

Nazadnje moramo vsaj na kratko spregovoriti o likovnem vložku letošnjega Trinkovega koledarja. Na sredinskih straneh publikacije se nam predstavljajo ikone domačega ustvarjalca Pasqualeja Zuanella (na sliki). Ob krajšem življenjepisu Zuanelle ter uvodni besedi o ikonah se nam avtor predstavlja predvsem s svojimi deli, in sicer s 15 ikonami, ki govori-jo z lastno lepoto in ne potrebujejo nadaljnjih razlag.

Letošnji Trinkov koledar s svojimi 226 stranmi je založila Zadruga Lipa iz Špetra; oddolžiti pa se moramo tudi trem urednikom, ki so omogočili letošnjo publikacijo, in sicer Marinu Vertovcu, Živi Gruden in Lucii Trusgnach.

OBVESTILO

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE iz Špetra obvešča svoje članke, da bo redni občni zbor v ponedeljek, **20. januarja**, ob 17. uri v prvem sklicanju in ob 18. uri v drugem sklicanju. Potekal bo na sedežu Dvojezičnega šolskega središča v Špetru, Ažlinska cesta 9. Dnevni red predvideva poročila o delovanju in programih, določitev članarin, obračun za leto 1996 in proračun za leto 1997 ter obnovitev društvenih organov (9 članov upravnega odbora in 3 članov nadzornega odbora).

Ob začetku del bo občni zbor izvolil tričlansko volilno komisijo, ki bo skrbela za izvedbo volitev: pregled predloženih kandidatnih list, organizacijo volitev in proglasitev izidov. Ker je občni zbor v ponedeljek, je rok za predložitev list podaljšan in zapade na dan občnega zbora ob 12. uri. Vse dodatne informacije in ustrezne obrazce nudi tajništvo dvojezične šole.

ENKRATNOST DR. MACE JOGAN

MARJANA REMIAŠ

Prva ponovnoletna knjižna predstavitev v novogoriški knjižnici Franceta Bevka je doletela dr. Maco Jogan, sicer redno profesorica na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, publicistka in avtorica štirih socioloških raziskovalnih knjižnih publikacij.

Dr. Maca Jogan je v lanskem letu presenetila ljubitelje poezije z literarnim prvencom *Tihožitje* - knjigo, ki je izšla pri novogoriški založbi Branko, čeprav je že objavljala leposlovje v revijah *Sodobnost*, *Primorska srečanja*, *Znamenje* in *Borec*.

Tihožitje je oblikovno disciplinirana, večkrat v sonetno ali kakšno podobno formo razvrščena pesniška postavitev, katere verzi govori o svojevrstnem intelektualnem in mitskem doživljanju sveta, seveda predvsem intimnega. Zbirka obsega enajst pesniških sklopov, njena estetska in literarna vrednost pa je predvsem v večnem raziskovanju erosa in tanatosa, ljubezni in smrti, v katerega pesnica pada in iz katere išče izhod.

Tako se je o pesniški zbirki Mace Joganove razpisal tudi slovenski literarni kompara-

tivist Matjaž Kmecl. Novogoriško predstavitev Tihožitja in klepet z avtorico Joganovo je z obiskom počastilo lepo število ljubiteljev poezije in knjižnih novosti, o knjigi in avtorici pa je v novogoriški knjižnici spregovorila novinarka Marjana Remiaš.

Z založbo Tihožitja Mace Joganove peto obletnico delovanja proslavlja tudi novogoriška založba Branko, za katero stoji njen gonilni člen - založnik Branko Lušina. V petih letih je založba prodrla na primorski, pa tudi osrednji slovenski literarni trg s knjigami pretežno primorskih avtorjev. Knjižna in tržna uspeha v lanskem letu sta prav gotovo bili knjigi *Tisoč dni, dvesto noči* Marka Sosiča o pregledu življenja in dela v Primorskem dramskem gledališču v času njegovega službovanja in knjiga z naslovom *Kamniti velikan na Soči* avtorja Gorazda Humarja, ki je prva knjižna publikacija o solkanskem mostu na reki Soči.

Za letošnje leto pa si založba zastavlja perspektivne in ambiciozne delovne cilje.

BOGATA VSEBINA NOVE ŠTEVILKE VIPAVSKEGA GLASA

Ob pričetku novega leta 1997 je izšla nova, že devetintrideseta številka Vipavskega glasa, glasila tamkajšnje Krajevne skupnosti. Vsebina tega časnika, ki ga pošiljajo tudi številnim rojakom iz Vipave, ki žive v raznih državah na tujem, je tudi tokrat prava, zanimiva in bogato dokumentirana z navedbami datumov, dogodkov in dokumentov iz bolj oddaljene ali bližnje preteklosti.

Objavljeni so sestavki o nastanku in razvoju denarja, Vipavi in Vipavcih v ogledalu Bleiweisovih Novic, Vipavski ohceti nekdanj ter o koncu znanega živčevega mlina. Prof. bibličnih znanosti na Teoloških fakultetah v Ljubljani in Mariboru dr. Jurij Bizjak je napisal članek z naslovom *Up in strah prevajalca*. V prispevku obravnava izkušnje, ki si jih je pridobil pri prevajanju iz hebrejskega v slovenski jezik kot eden izmed prevajalcev oz. sodelavcev za novo Sv. pismo v slovenskem jeziku, ki je izšlo lani. V članku, objavljenem v Vipavskem glasu, poudarja, da "nad prevajalcem, tudi v primeru, da bi imel dar preročstva, visi trda beseda, ki jo je Gospod govoril Izraelcem glede lažnega pravega preroka: "Morda porečeš v svojem

srcu: Kako naj spoznam, katere besede Gospod ni spregovoril? Kadar prerok govori v Gospodovem imenu, pa se beseda ne zgodi in ne izpolni, je to beseda, ki je Gospod ni povedal. V predrznosti jo je govoril prerok: nikar se ga ne boji!" Z druge strani pa slehernega prevajalca navdajata preprosta želja in ljubka misel, ki ju je izrekla Mala Terezika: "Če bi bila duhovnik, bi se naučila hebrejsko in grško, da bi spoznala Božjo misel takšno, kakršno je Bog izrazil v našem človeškem jeziku." Za delo, ki ga opravlja, mora biti prevajalec skrajno previden in tankočuten. "Kolikokrat sem si zaželel, da bi mi Job samo na glas prebral kakšno težko razumljivo vrstico: iz njegovega napeva, poudarkov in predahov bi lahko takoj natančno razbral njegovo misel. Ali pa sem si zaželel, da bi Izajja na glas zacvilil, kadar sem mu z zgrešenimi pomeni pulil brado, pa je vselej "cvilil" le potihoma in vdano čakal, da ga bom zaslišal in našel pravo sled. Treba je pognati v boj vseh pet čutov: vid, sluh, tip, okus in vonj; včasih je treba vohati, kakor voha pes, in gledati tako, kakor pravi Mali princ: "Kdor hoče videti, mora gledati s srcem. Verni verujemo, da je Sveto pismo Božja beseda, resnična, iskrena in zanesljiva, živa in preizkušena v zgodovini Izraela in Cerkve. Takšna vera sili prevajalca, da prevaja vestno, zvesto in natančno."

SNEŽNE RAZMERE

14.1.97	cm snega	odprte proge	delujoče vlečnice	zadnje sneženje	dostopne ceste	tekaške proge
K R A J	MIN - MAX	ŠT. KM NA SKUPNIH	SREDI TEDNA - V KONCU TEDNA	DNE - KOLIČINA	(V) OBVEZNE VERIGE	SKUPNIH KM / TEPTANIH KM
NEVEJSKO SEDLO tel. 0433/54026	90 - 200	8 / 9	7 - 7	3.1. - 25 cm	(v)	2,5 / 2,5
TRBIŽ - SV. VIŠARJE tel. 0428/2967	40 - 80	12 / 14	7 - 8	6.1. - 5 cm	odprte	60 / 50
RAVASCLETTO ZONCOLAN tel. 0433/66033	60 - 120	20 / 20	6 - 9	10.1. - 5 cm	odprte	5 / 5
FORNI DI SOPRA VARMOST tel. 0433/88208	40 - 80	10 / 12	5 - 7	6.1. - 10 cm	odprte	15 / 10
PIANCAVALLO tel. 0434/655258	30 - 80	20 / 20	11 - 14	6.1. - 5 cm	odprte	15 / 15

ZDRAVJE - VREDNOTA PRED VSEMI DRUGIMI

ZDRAVSTVO V SLOVENIJI NA RAVNI POVPREČNO RAZVITIH EVROPSKIH DRŽAV

MARJAN DROBEŽ

V nedavno opravljeni anketi Centra za raziskavo javnega mnenja, ki je zajela 1.050 ljudi iz 210 različnih okolij v Sloveniji, so ugotovili, da si Slovenci želijo, da bi vlada namenjala največ denarja iz državnega proračuna za izobraževanje, zdravstvo in okolje. Na lestvici vrednot po njihovi pomembnosti pa sta nizko uvrščeni vojska in policija. Na vprašanje, za katero področje v državi oz. družbi naj bo vlada v celoti odgovorna, se je večina anketirancev odločila za zdravstveno oskrbo in za življenjske razmere upokojencev.

Z deležem bruto domačega proizvoda, namenjenega zdravstvu, se Slovenija uvršča med povprečno razvite evropske države in je v skladu s tem primerljiva z njimi tudi po ugodnih kazalcih oz. uspehih, ki jih v zdravstvu dosega. Sicer pa se delež izdatkov za zdravstvo v držav-

nem proračunu še nadalje večja, naraščajo pa tudi izdatki za zdravstvo na prebivalca. Kljub temu se ohranjajo težnje, ki jih je spodbujala tudi prejšnja vlada pod vodstvom dr. Janeza Drnovška, da bi zmanjšali oz. celo odpravili nekatere pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Tudi v naši državi so najbolj razširjene bolezni srca in ožilja, rakasta obolenja in sladkorna bolezen. Pri posegih v primeru srčnih bolezni je Klinični center v Ljubljani v zadnjih nekaj letih dosegel velik napredek, ki ga na tem področju uvršča na eno izmed prvih mest v Evropi. V Kliničnem centru so prvo presaditev srca izvedli leta 1990. Specialisti v omenjeni vrhunski slovenski zdravstveni ustanovi so v letih 1991-1995 opravili 2.481 operacij na odprtem srcu, zaradi česar bolnikov ni treba več pošiljati na operacije v tujino. Zavod za zdravstve-

no zavarovanje je nedavno odobril finančna sredstva za dodatnih 100 operacij na odprtem srcu, kar pomeni, da bolnike, ki so življenjsko ogroženi, lahko takoj operirajo. Tisti, ki niso neposredno v življenjski nevarnosti, pa morajo na poseg čakati tudi do 7 mesecev.

Docent dr. Tone Gabrijelčič, predstojnik oddelka za kirurgijo srca in ožilja v Ljubljanskem Kliničnem centru, poudarja, "da delamo bolj ali manj vse, kar na tem področju delajo v svetu. Med operacijami, ki jih izvajamo na odprtem srcu, je največ koronarne kirurgije, operacij na zaklopkah pa je, kot v drugih državah, nekoliko manj zaradi prevencije akutnega revmatizma. Vse več je tudi kombiniranih posegov, pri katerih hkrati operirajo na venčnih arterijah in zaklopkah, če gre za okvare po infarktu, pa tudi na srčni mišici".

Med uspehe v slovenskem zdravstvu spada nizka

umrljivost dojenčkov, saj na tem področju spada slovenska država med najbolj razvite v Evropi in na svetu. Pri zdravstvenih kazalcih, ki pomenijo slabšanje stanja, so po podatkih ministrstva za zdravstvo na prvem mestu tisti, ki kažejo na to, da narašča število rakavih bolnikov. Vse več je predvsem raka na dojkah, najbolj pri ženskah, starih nad 40 let. Hitro narašča tudi število sladkornih bolnikov. V Sloveniji jih je že okoli 80 tisoč; menijo pa, da veliko sladkornih bolnikov še ni odkritih. V Sloveniji vsako leto zbolijo za sladkorno boleznijo približno 5 tisoč ljudi. V Ljubljani so na podlagi ključnega vzorca ugotovili, da je več kot 20 tisoč odraslih Ljubljančanov sladkornih bolnikov. Zdravnica specialistka dr. Vlasta Gjurakaloper opozarja, da so pri več kot polovici vseh prebivalcev slovenske prestolnice ugotovili mejno zvišan krvni sladkor (med 5,6 in 8 mmol/l). Ali drugače: pri vsakem drugem meščanu, ki so ga pregledali zdravniki, so ugotovili visoko tveganje za sladkorno bolezen.

PRI ZALOŽBI HUMAR

PUBLIKACIJA O SIMBOLIH SLOVENCEV

Ustoličevanje karantanskega vojvode na Knežjem kamnu

Pred nekaj dnevi je izšla še ena knjiga o simbolih slovenskega naroda, njen avtor pa je publicist Sergio Pipan iz Trsta. Gre v marsičem za ponatis besedil iz drugih del, tudi iz *Glasu Korotana*, ki ga je v osemdesetih letih na Dunaju izdal Ivan Tomažič. Vendar pa so v novi publikaciji našim narodnim simbolom, ki so že bili objavljeni, dodani Beneški kamen, ki je že dolga stoletja simbol prisotnosti Slovencev v Beneški Sloveniji; pa Brižinski spomeniki, ki so, kolikor vemo, najstarejša pismana pričevanja o slovenskem jeziku. Dr. Janko Jež iz Trsta je pred kratkim pripravil njihov prvi prevod v italijanščino. Zaradi tega mu zagotovo pripada zasluga za veliko kulturno delo, ki zapolnjuje dokajšnjo vrzel v slavistiki na Apeninskem polotoku. Sicer pa avtor novega dela v uvodu meni, "da so najstarejša pričevanja o slovenskem jeziku dejansko t.i. Slovenetski napisi, ki so izraz venetske praslovske

kulture. Izšli naj bi med šestim in petim stoletjem pred Kristusom."

V knjigi so objavljeni in opisani simboli, kot so lipa, Kralj Matjaž, Zlatorog, Knežji kamen, Vojvodski stol, Črni panter, Slovenski klub in Rdeč nagelj; dodani so novi: Beneški kamen, Brižinski spomeniki in tudi napisi, ki naj bi izhajali iz kulture Venetov.

V uvodu v novo publikacijo je tudi zapisano, "da so simboli Slovencev, ki že od najstarejših časov prebivajo na območju Alpe-Jadran, dragocena sestavina narodne in kulturne biti, ki pa so jo avtoritarni režimi v 20. stoletju dolga desetletja sistematično zatirali in dušili: najprej fašizem in zatem beograjski jugoslavizem."

Knjiga je izšla v slovenskem, italijanskem, nemškem in angleškem jeziku, založila pa jo je zasebna založba Humar iz Bilj.

M

PRIPOROČILO SLOVENSKIM VOJAKOM

ZA LAJŠANJE STRESOV IN BOLEZNI

Zdravnica dr. Irena Jurca je v rubriki specializiranega vojaškega časnika *Slovenska vojska*, ki je namenjena njenim odgovorom o zdravljenju raznih bolezni, namesto nasvetov prepisala nekaj misli iz 17. stoletja, ki so jih našli v cerkvi sv. Pavla v Baltimoru, ki da človeku "včasih bolj pomagajo pri tegobah in boleznih kakor pa kakšno zelo dobro, medicinsko preizkušeno zdravilo. Človek naj spokojen hodi skozi trušč in naglico sveta in se spominja miru, ki ga najde samo v tišini. Kolikor je mogoče, bodi v dobrih odnosih z vsemi ljudmi. Svojo resnico pripoveduj mirno in jasno in prislunni drugim, tudi neumnim in nevednim, zakaj vsakdo ima svojo zgodbo. Izogibaj se sebičnih in napadalnih ljudi, ker so breme za dušo. Ne primerjaj se z drugimi, da ne postaneš zagrenjen in ohol, kajti vedno bodo večji in manjši od tebe.

Veseli se svojih načrtov! Ohrani navdušenje za svoj poklic, naj je še tako skromen, saj je pravi zaklad v spremenljivih časih. Pri poslih bodi pazljiv, kajti svet je poln prevar. A zato ne spreplej, da je zvrhan kreposti. Mnogi hodijo za visokimi vzori in povsod je življenje polno junaških dejanj. Bodi, kar si, bodi svoj!

In nikoli ne igray ljubezni. Pa tudi ne preziraj je, čeprav si razočaran in ogorčen, zakaj ljubezen je večna, kakor je

večna tudi trava. Spokojno sprejmi izkušnje let, drugo z drugo skladno odlagaj stvari iz mladosti. Neguj duhovno moč, da te bo obvarovala nenadne nesreče. In ne spravljal v žalost same sebe z izmišljotinami. Mnogi strahovi se rodijo iz utrujenosti in osamljenosti. Vzdržuj zdravo disciplino, toda vedno bodi do sebe tudi blag. Otroek veselja si, nič manj, kot so to drevesa in zvezde. Pravico imaš biti tu. In če to veš ali ne, vse v veselju poteka natančno tako, kot je prav. Bodi torej v miru z Bogom, vseeno, kako si ga predstavljaš. In ne glede na to, kakšno je tvoje delo in kakšne so težnje v bučnem vrvenju življenja, ohrani mir v duši. To je potrebno kljub vsej nesnagi in žalosti. Kljub vsem izničnim sanjam je svet vendarle čudovit. Bodi ponosen, bodi srečen."

M

IZ STATISTIKE ŽUPNIJE NA KAPELI

Župnija Gospodovega oznanjenja Mariji na Kostanjevici oz. na Kapeli nad Novo Gorico ima bogato versko dejavnost. Za ponazoritev navajamo nekaj podatkov iz delovanja župnije v lanskem letu. V letu 1996 je bilo na Kostanjevici 43 porok, 36 krstov in 33 pogrebov. V tamkajšnji cerkvi so duhovniki frančiškani podelili 37.500 svetih obhajil. --

ŽE 13 TELEFONSKIH ŠTEVILK ZA LJUDI V STISKI

V Sloveniji so razne humanitarne, dobrodne ali druge organizacije vzpostavile že 13 telefonskih števil, na katere se lahko obračajo ljudje, ki so v stiskah. Take številke imajo v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru in Postojni. Eno od začetnic uvajanja telefonov za ljudi v stiski je Barbara Breclj, sicer državna tožilka iz Ljubljane. Po njenih izkušnjah se najpogosteje obračajo po pomoč in nasvete ženske v stiski. Toda v določenem starostnem obdobju prednjačijo moški, in sicer tisti med 50. in 65. letom starosti. Problem, ki muči večino teh ljudi, je osamljenost, ki je trojna: ekonomska, socialna in duševna. Gre za neko notranjo praznino, ki nastane sčasoma oz. se pojavi pri ljudeh, ki so bili prej polno zaposleni; ko pa se nenadoma znajdejo sami s seboj, ugotovijo, da nimajo niti moči, niti se niso sposobni spoprijemati s težavami, ki jih prinaša vsakdanje življenje; to pa je zdaj dosti bolj trdo, kot je bilo prej. To je povezano tudi z drugimi socialnimi problemi: s tem npr., da osamljeni ljudje nimajo stikov ne s sosedi ne z družbo kako drugače; mnogim starejšim ljudem so pomrli prijatelji, če so jih sploh imeli.

Drug problem, zaradi katerega ljudje kličejo na zupne telefonske številke, je na-

silje - tako domače kot tudi na delovnem mestu. V glavnem gre za nasilje, o katerem glas običajno ne pride prek domačih štirih sten in se njegovo reševanje vrti v krogu, tako da se sploh ne reši toliko časa, dokler ne pride do hujših napadov in posledično do kazenskih ovadb. Tu se sicer začnejo postopki, ki so dolgotrajni in se pogosto vlečejo v nedogled. Naj omenim, da v Mariboru od nedavnega že deluje zatočišče za maltretirane. Naslovi takih zatočišč bodo tajni predvsem zato, da se nasilniki ne bi tudi tam pojavljali.

Gospa Barbara Breclj, prostovoljka na enem izmed telefonov za ljudi v stiski v Ljubljani, je v pogovoru za neko revijo tudi opozorila, da je položaj slovenskih žensk nasploh zelo slab. V primerjavi z evropskimi ugotovitvami pa je vendarle mogoče reči, da gre ženskam v Sloveniji kljub vsemu nekoliko bolje kot njihovim sovrstnicam v drugih državah.

V teh dneh bo pričel delovati prvi in doslej edini slovenski telefon za klic v duševni stiski, ki bo deloval neprekinjeno 24 ur dnevno in vse dni v letu. Vzpostavilo ga je Društvo svetovalcev po Zupnem telefonu Samaritan v Ljubljani, njegovi telefonski številki pa sta 080 11-13 in 061-125-27-52.

M

POMEMBNA PRAVNA NOVOST V PROMETU Z NEPREMIČNINAMI

DAMJAN HLEDE

Zakonski odlok št. 669 z dne 31. decembra 1996, povezan s finančnim manevrom za leto 1997, prinaša v 3. členu pomembno novost: predvideva namreč možnost, da se lahko vpišejo v javni nepremičninski register tudi **predhodne pogodbe**, s katerimi se stranke zavežejo, da bodo v določenem roku sklenile dokončno pogodbo, ki bo imela kot predmet prenos lastniške pravice ali pa ustanovitev oz. prenos drugih stvarnih pravic na nepremičninah.

Predhodne pogodbe so danes v prometu z nepremičninami vsakdanje opravilo. Z njimi si hoče kupec zagotoviti prednost pred drugimi morebitnimi zainteresiranci za nakup iste nepremičnine ali katerekoli druge stvarne pravice nanjo. Predhodne pogodbe pa same po sebi niso bile doslej sposobne jamčiti to prednostno pravico potencialnega kupca, ki jo je sklenil. Prodajalec je lahko - potem ko se je s predhodno pogodbo že zavezal, da bo nepremičnino prodal določenemu kupcu (in za to že prejel določeno vsoto) - mirno prodal isto nepremičnino komu drugemu, ki je pogodbo šel takoj prepisat v javni nepremičninski register. Ker predhodnih pogodb ni bilo mogoče prepisati, ni imel notar nobenega sredstva, da bi lahko vedel, da se je prodajalec že bil zavezal komu drugemu za prodajo iste nepremičnine. Prevaranemu kupcu ni ostalo drugega - če ni že prej pričel sodne obravnave za prisilno izvršitev predhodne pogodbe (ki pa je lahko zagotovila rezultat, samo če je bila sodna prijava vpisana v nepremičninski register pred vpisom druge prodaje) - kot samo sodni odškodninski postopek, nepremičnina pa je bila dokončno izgubljena.

Predhodnih pogodb pa ni bilo mogoče vpisati, ker je italijanski sistem natančno dolo-

čal akte, za katere je bil potreben vpis, z ozirom na dejstvo, da so imeli stvarne učinke. Pravilo torej ni veljalo za predhodne pogodbe, katerih učinki so zgolj obveznostne narave. Odslej pa si bo kupec, ki je sklenil predhodno pogodbo, lahko zagotovil rezultat zaželenih operacij z njenim vpisom v javne nepremičninske registre. Plačati bo moral registrski in hipotekarni davek v skupnem znesku 500.000 lir in odstotni davek na morebitno aro, ki pa ga bo možno odbiti pri dokončni pogodbi.

Treba je še odpreti majhen oklepaj z ozirom na naše kraje (goriška in tržaška pokrajina ter nekatere posamezne občine v videmski pokrajini), v katerih ni v veljavi splošni italijanski sistem za vpise nepremičnin, ampak t.i. *tabularni sistem*, ki so ga podedovali od bivše avstroogrske ureditve in ga ohranili vse do danes. Gre za veliko boljši in zanesljivejši sistem od tistega, ki ima splošno veljavo v Italiji. Predhodnih pogodb pa tudi v njem ni bilo mogoče vpisati (kar je sicer razumljivo, ker ima v tabularnem sistemu vpis stvarne učinke, kar pomeni, da se prenos nepremičninskih pravic uresniči šele z vpisom). Odlok, ki prinaša omenjeno novost, pa je poskrbel tudi za te kraje, saj predvideva možnost, da se v tabularnem sistemu predhodne pogodbe *zabeležijo* v zemljiško knjigo in tako postanejo vidne vsem, ki bi imeli interes do nepremičnine, ki je bila že predmet predhodne pogodbe.

Novost bo veliko prispevala k prozornosti prometa z nepremičninami, potreben bo le še majhen poseg na področje obdavčljive vrednosti nepremičnin, saj nov sistem lahko otežkoča koordinacijo med predhodno in dokončno pogodbo z ozirom na katastrsko ali realno vrednost, ki je bila v eni in drugi prijavljena.

ŠE O NOVOSTIH

FINANČNI MANEVR IN DAVČNE VREDNOSTI NEPREMIČNIN

Kot znano je finančni manever posegel tudi na področje davčne vrednosti zgradb in zemljišč, k sreči pa ne ravno v tolikšni meri, kot je bilo sprva napovedano. Kratek pregled najponazoriti novosti, ki so jih uvedli odstavki od 48 do 52 tretjega člena finančnega zakona za leto 1997 (letošnji finančni zakon sestavljajo samo trije členi, ki vsebujejo skupnih 708 odstavkov: res svojevrstna zakonodajna tehnika!).

Katastrski dohodek urbanih zgradb je bil povišan za 5%. Kot protiutež tega poviška pa je povišana še vsota, ki jo lahko odbijemo za zgradbo, ki je namenjena glavnemu stanovanju, na 1.100.000 lir. Povišek bo učinkoval na neposredne davke, na občinski davek ICI in na davke, ki pridejo v poštev pri prenosu lastnine ali drugih stvarnih pravic (registrski davek, katastrski in hipotekarni davek ter davek na dedovanja in darila).

Precejšen je tudi povešek dohodkov kmetijskih zemljišč. Z ozirom na neposredne davke bosta dominikalni in agrarni dohodek povišana za skupnih 16-17%. Z ozirom na ostale davke (ICI in posredni davki) pa bo dominikalni davek povišan za celih 25%.

Nove vrednosti so v veljavi od 1. januarja 1997. To pomeni, da bodo učinkovale na davčne prijave za neposredne davke, ki se bodo nanašale na leto 1997 in jih bo treba predstaviti leta 1998. Za posredne davke pa nove vrednosti veljajo za vse listine, ki imajo za predmet nepremičnine, z rokom od 1. januarja 1997.

DH

SOCIALNA RENTA

Pred letom dni je državna zakonodaja zamenjala pokojnino s socialno rento. Zakon predvideva, da, kdor ima pravico do socialne rente v letu 1997, prejme mesečno 498.250 lir za trinajst mesecev, torej letno 6.477.250 lir.

Pogoji za prejem te rente so sledeči: da je prosilec dopolnil 65 let starosti, da je italijanski državljan, da biva na državnem ozemlju in izpolnjuje sledeče pogoje glede dohodkov. Prosilec ne sme imeti lastnih letnih obdavčljivih dohodkov nad 6.477.250 lir oziroma, če je poročen, ne sme z zakoncem presežati 12.954.500 lir. Kot dohodek niso mišljene družinske doklade in katastrska renta lastne hiše. Morebitna renta za nezgode na delu ali podpora za gluhomeme in slepce, ki jih plačujejo država, javne ustanove ali tuje države, kot tudi vojna pokojnina, invalidske rente ne izključujejo pravice do socialne rente. V primeru, da so dohodki izpod navedenih meja, se renta sorazmerno skrči. Prejem socialne rente je zagotovljen od prvega dne naslednjega meseca po predstavitvi prošnje.

Za vsa potrebna navodila se lahko obrnete na patronat E.P.A.C.A. ul. Donota 3, Trst.

- EDI ŽERJAL

MARKETING MANAGEMENT - TRŽENJSKO UPRAVLJANJE

GABRIJEL DEVETAK

Analiza, načrtovanje, izvajanje in nadzor

Konec prejšnjega leta je založba Slovenska knjiga izdala knjigo svetovno znane ameriškega avtorja Philipa Kotlerja z naslovom *Marketing management*. V knjigi na 832 straneh so celovito predstavljene vse najpomembnejše marketinške aktivnosti. Uvodoma je avtor objasnili problematiko in razumevanje trženjskega upravljanja, usmeritev podjetja na trg, strateško načrtovanje z vključevanjem največje možne kakovosti. V marketingu so posebnega pomena tržne raziskave, informacijski sistem in analiza porabniških trgov ter nakupnega vedenja. Vse to je avtor izredno razumljivo in praktično prikazal. V osrednjem delu knjige pa so obdelani problemi in vprašanja ciljnih trgov, razvijanje tržnih strategij in življenjski cikel izdelka.

Višek knjige je najboljše poglavje, ki obravnava načrtovanje trženjskih programov, upravljanje storitvenih dejavnosti in marketinški splet. Ravno tako je tudi pomembno zaključno poglavje, ki celovito predstavi

organiziranje, izvajanje in nadzorovanje trženjskih naporov. Učinkovitost marketinških aktivnosti se med drugim odraža v zadovoljevanju kupca in hkrati v doseganju ustreznega dobička za nadaljnji razvoj podjetja.

Philip Kotler pripravlja deveto izdajo *Marketing managementa*. Bistvena novost v njegovi knjigi bo upravljanje neposrednega in elektronskega trženja. Avtor je dovolil slovenskemu založniku, da je vključil v prvo slovensko izdajo knjige tudi najnovejšo tematiko o elektronskem marketingu, ki obsega približno 20 strani v zaključnem delu knjige.

Philip Kotler je nedvomno najbolj znan in priznan marketinški strokovnjak. Njegove knjige so izšle po vsem svetu v dvajsetih jezikih v nakladi več kot 2,5 milijona izvodov in jih poleg izvedencev, ki se poslovno ukvarjajo z marketingom, uporabljajo tudi univerze po vsem svetu, ki jih je več kot tisoč. Zato smo prepričani, da bodo tudi slovenski podjetniki, managerji, obrtniki in študentje radi proučevali knjigo, kar jim bo koristilo pri vsakdanjem delu in poglobljanju v teorijo in prakso marketinga.

14

ČETRTEK
16. JANUARJA
1997

TRICETRT STOLETNE IZKUŠNJE, ZNANJA IN KAKOVOST ZA NOVO TISOČLETJE

TRICETRT STOLETNE IZKUŠNJE, ZNANJA IN KAKOVOST ZA NOVO TISOČLETJE

CEMENTI • CEVI • PLOŠČE

Informacije:
SALONIT ANHOVO HOLDING, P.O. ANHOVO, 5210 Anhoval, Vojkova 1, Slovenija
Telefon: 065 51-030, Fax: 065 51-226

SALONIT ANHOVO

POT DO SREČE

JELENA STEFANČIČ

Moramo se rešiti tudi neke druge razvade: tega namreč, da bi se vedno zanašali na druge. Prvi korak k občudovanju vredni svobodi človeka, ki se je zavedel duhovnih resnic, svojega resničnega boljšega Jaza in ustvarjalne moči, s katero je obdarjen, je torej v tem, da si izrecno prepove živeti kot razumski, moralni ali duhovni zajedalec. Rastlina za-

jedalka še nikoli ni rodila koristnih sadov.

Drugi korak je v tem, da se zavemo sami sebe, da se storimo, kar je treba, da se lotevamo svojega dela kot odgovorni posameznik, da sami sprejemamo odločitve, dozorele v zbranosti našega razuma in zavesti, ne da bi odnehali, ne da bi se prepuščali vplivu težav. V nas je nekaj, kar vidi jasno in se ne boji: to je naš boljši

Jaz, naš notranji vodnik. Kako ravnati v težkih okoliščinah se ne izve od prijateljev in neprizadetih, temveč tako, da junaško prevzamete vso odgovornost nase. Zberite se v tišini, da vas prevzame mir, zaupajte drobni glas notranjega vodnika; slišali ga boste, če ga poslušate rajši kot vse drugo. Kadar svobodni in sproščeni sprejemamo neki dogodek, ki je na prvi pogled vznemirljiv, se na novo rodimo, nove možnosti za srečo pa se rode iz pepela mrtev preteklosti.

DALJE

ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE 2006

KOROŠKA POBUDA

BAD KLEINKIRCHEIM - Konec tedna sta bili v tem koroškem turističnem središču dve tekmi za ženski svetovni pokal v smučanju. Ob tej priložnosti so koroški podjetniki predstavili novo združenje, katerega namen je podpreti kandidature Trbiža, Koroške in Slovenije za zimske olimpijske igre leta 2006. Združenje naj bi zbralo potrebna sredstva za milijardo lir. Kot je znano, je ta trojna skupna kandidatura že propadla za leto 2002, nakar je vodstvo Mednarodnega olimpijskega komiteja spremenilo olimpijsko listino, ki je predvidevala, da igre lahko potekajo izključno v eni državi. Časi pa se hitro spreminjajo, tako da je vodstvo MOK samo spoznalo, da imajo tri dežele, kot so Furlanija Julijska krajina, Koroška in Slovenija veliko skupnih značilnosti in dobrih, že obstoječih infrastruktur, ki niso med seboj zelo oddaljene, ter predvsem to, da bi lahko bila prav dodelitev zimskih olimpijskih iger območju, na katerem se prepletajo slovanski, germanski in latinski svet, pomemben precedens in odločilen prispevek k sožitju med tu živečimi narodni. - ERIK DOLHAR

SMUČANJE

USPELI FIS TEKMI SPDT

Trbiž - V petek in soboto, 10. in 11. t.m., sta bili na Trbižu dve FIS tekmi, veljavni za ženski evropski pokal v smučanju, ki ju je drugo leto zapored organiziralo Slovensko planinsko društvo iz Trsta. Tržaški planinci so se spet izkazali kot izredno poštvovalni in dobri prireditelji, tako da je tekmovalje na evropski ravni povsem uspelo. Obeh slalomov se je udeležilo lepo število mednarodnih tekmovalk, med katerimi je bilo tudi nekaj iz reprezentanc njihovih držav. Na koncu so bile najuspešnejše Nemke, druge so bile Italijanke, tretje pa Slovenke, ki se predvsem za Mariborčanko Katjo Koren pripravljajo na bližnje svetovno prvenstvo v Se-

striuresu. Predsednik SPDT Lojze Abram je bil s pogoji na progi in uspehom prireditve upravičeno zadovoljen: "Pri društvu smo še kar zadovoljni tako s snegom kot s tekmo, čeprav je novozapadli sneg ustvarjal nemajhne preglavice organizatorjem družbe Promotour, ker so že prej pripravili dobro trdo proggo. Vsekakor mislim, da smo lahko zadovoljni, saj je končni obračun tudi te tekme nadvse pozitiven."

Po lanski organizaciji ste verjetno izkoristili nabrane izkušnje...

"Seveda, vse skupaj je potekalo veliko lažje kot lani, ko smo bili še brez tovrstnih izkušenj. Naši odborniki in člani društva, ki so tu sodelovali z družbo Promotour, so že nekako vpeljali v delo, tako da je šlo vse kot po olju."

SESTANEK ZŠSDI - PREDSEDNIKI

OPRAVLJENO DELO IN PERSPEKTIVE ŠPORTA

Trst - V torek, 14. t.m., je bila na sedežu Združenja slovenskih športnih društev v Italiji prva skupščina predsednikov društev po lanskem izrednem in rednem občnem zboru. Takrat so delegati sprejeli nov statut v skladu z določili italijanskega olimpijskega komiteja ter podaljšali mandat dotedanjemu odboru do februarja letos. Na torkovem sestanku so prisotni spregovorili o opravljenem delu in smernicah za bodoče delo glede na nastalo stanje v našem gospodarstvu. Perspektive niso najbolj rožnate, toda glede na pomen športa za mladino in ves slovenski ži-

NAMIZNI TENIS

KRAS PO HITREM POSTOPKU, CORIUMU DERBY

V ženski A1 ligi je v nedeljo Kras Generali (na sliki) popolnoma nadigral ekipo Fiammo Gesso iz Milazza in jo v samih 35 minutah odpravil z gladkim 5-0. Krasovke so tako potrdile tretje mesto na lestvici. Dan prej sta se v isti zgoščenosti telovadnici v bratomornem derbiyu srečali prva in druga postava Krasa, ki nastopata v ženski B ligi. Po napovedih so bile pingpongašice Coriuma boljše od prijateljic Active. Edino točko je za Kras Activo osvojila Martina Milič.

AMATERSKI NOGOMET

PROSEČANOM KRAŠKI DERBY Z ZARJO

Za tokratne izide zamejskih enajsterc so značilni izenačeni rezultati, čemur je verjetno botroval tudi oster mraz, ki je pritisikal na marsikaterem igrišču. Za nas je bilo najbolj zanimivo na proseškem peščenem pravokotniku, kjer se je bil novi boj med domačim Primorjem Adriaker (na sliki) in bazovsko Zarjo. Kljub stalni močni burji, ki je preprečila točnost podaj, je bila igra dopadljiva. Ko je že vse kazalo, da se bo

žal, če bi se tekma končala z 0-0, Primorje pa je našlo ta krasni zadetek Škabarja. Tak je pač nogomet: žoga je okrogla! Čutila se je odsotnost Kalca na sredini igrišča in verjetno je bil tudi marsikateri naš igralec še utrujen od zaostale tekme, ki smo jo odigrali sredi tedna. Nič hudega, bomo že nadoknadili."

V isti, promocijski ligi, je ekipa Sovodenj Zadružne kreditne banke kar v gosteh

FOTO: BUSHIACA

tudi ta derby sklenil z remijem, je Škabar povlekel iz svojega repertoarja pravi evrogol: njegov strel iz razdalje je zatresel bazovsko mrežo in odločil dvoboj. Trener Prosečanov Bidussi je bil nad izidom seveda navdušen: "Za nas je to izredno pomembna in obenem zaslužena zmaga. Moji fantje so zaigrali zelo dobro, osvojene točke pa bolj koristijo nam kot Zarjanom. Škabar je spet zaigral kot libero in se izkazal s krasnim golom. S to zmago smo se nekoliko odlepili od dna lestvice, močno pa se bomo morali še boriti, da si zagotovimo obstanek v promocijski ligi."

Trener Zarje Palcini pa je povedal: "Nič bi se ne zgra-

premagala nič manj kot vodstvo postavilo iz Ločnika. Začnimo s serijo neodločenih izidov. V elitni amaterski ligi je štandreaška Juventina Radenska izenačila z Aquileio, ravno tako kot kriška Vesna s Cividalesejem v 1. amaterski ligi ter repenski Kras in trebenski Primorec z Marianom in Torrejem v ligi nižje. Dolinski Breg je po domačem porazu s Chiarbolo izgubil stik z vrhom lestvice 2.AL. V najnižji, 3.AL, sta doberdobska Mladost in padriško-gropajska Gaja izenačili v gosteh pri Vermeiglianu in ekipi Sant'Andrea, medtem ko je druga postava Brega tudi tokrat ostala praznih rok in potrdila svojo vlogo Pepelke prvenstva.

KOŠARKA

ČEDAJCI GLADKO PREMAGALI JADRAN

V zadnjem kolu B2 lige je bil Jadran TKB brez moči na igrišču vodilnega čedajskega Gesteca. Čehovinovi fantje so se enakovredno borili do polovice drugega polčasa, ko jim je uspelo znižati vodstvo domačih na sami dve točki. Česa več pa niso zmogli. Od naših sta se najbolj izkazala Arena (na sliki) s stalnostjo v napadu in Rebula z ukradenimi žogami v obrambi, kar daje kanček upanja pred play-outom, v katerem se bodo Jadrancovi skušali rešiti pred izpadom iz lige. Fantje pa so v Čedadu pokazali tudi načete živce, kar je še zlasti prišlo do izraza s tehnično napako, ki jo je sodnik dosodil Oberdanu in tako pokopal še zadnji kanček upanja za zmago Jadrana.

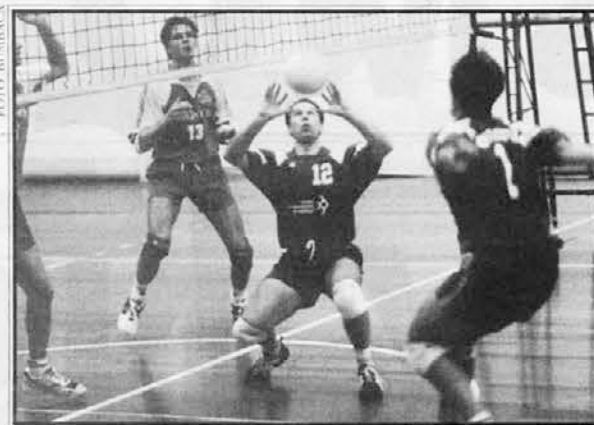
V D ligi je bil od vseh naših predstavnikov uspešen le goriški Dom Rob Roy, ki je visoko premagal Chiarbolo. Peterka iz Gradeža je zaustavila

svetoivanski Bor Radensko, ki je tako zdrknil na drugo mesto na lestvici. Kontovel in Cicibona Preff. Marsich sta bila šibkejša nasprotnika na igriščih Santosa in Larga Isonzo. Kontovelci in Cicibonaši bodo med seboj obračunali v soboto. - DOLFO

ODBOJKA

OLYMPIA BOLJŠA OD TRŽAČANOV

Goriška Olympia CDR si je po več kot dveurnem maratonskem boju zagotovila slovenski derby moške C2 lige. Terpinovi in ostali so bili šele po petem setu boljši od tržaškega Bora Fortrade, čeprav so se skoraj ves teden pripravljali na derby brez svojega trenerja Vukoviča. V tie-breaku pa sta prišli na dan njihova zagrizenost in volja do zmage, ki je bila očitno večja od tiste, ki so jo pokazali gostje. Eden od stebrov domače šesterke, Gregor Sfiligoj, je po tekmi izjavil: "Kot vsak derby, je bil tudi ta izredno napet. Bolj kot trema pred tekmo pa mislim, da so tokrat opravili svojo božični prazniki, med katerimi očitno oboji nismo dovolj trenirali. Verjetno je bila to ena naših slabših letošnjih tekem, saj smo predvajali zelo nihajočo igro. Upajmo, da je bilo tako le zaradi komaj minulih praznikov. Jasno pa je, da moramo sedaj spet strniti vrste in zaigrati, kakor znamo." S to zmago se je Olympia tudi povzpela na vrh lestvice C-2 lige.

Z izidi naših ostalih šesterk tokrat ne moremo biti preveč zadovoljni. Edini, ki nemoteno nadaljujejo boj za

vrh lestvice B2 lige, so Valovci. Imsa je namreč zmlela tudi veronski Mec & Gregory's, podobno kot je bellunska S. Giustina odpravila s Slogaši Koimpexa. V ženski B2 ligi ni šlo nič bolje niti združeni ekipi Koimpexa, ki je brez osvojenega niza podleгла pod udarci Furlank Sangiorgine. Nasploh so tokrat vse naše ženske postave izgubile s 3-0. Upajmo, da je to samo posledica božičnega premora. V moški C1 ligi je Soča Sobema spet ostala praznih rok, tako da ohranja predzadnje mesto na lestvici. V ženski konkurenci iste lige sta izgubili obe goriški šesterki. Olympia Kmečka banka K2 Sport ni zadovoljila svoje domače publike niti z enim osvojenim setom, Corsijevi in ostale pa imajo še vedno dve točki več na lestvici kot Valovke, ki so bile tokrat tudi poražene s 3-0. Ligo nižje so z istim rezultatom klonile pred Libertasom Savitransom tudi Sokolovke, ravno tako kot Slogašice v D ligi. V moški konkurenci iste lige je Espegovcem uspelo iztržiti zmago proti Maniagu, ki so ga Goričani premagali po tie-breaku. - ED

ROKOMET

NERODEN PORAZ KRASA TRIMAC

V moški C ligi so Krasovci za en sam gol nerodno izgubili proti ekipi Principe B. Poraz še toliko bolj boli, če pomislimo, da so Mahničevi fantje v prvem delu prvenstva gladko premagali Tržačane. Trener Mahnič se sicer pritožuje tudi nad nepravilno sodnico, ki je Kras Trimac oškodovala ravno v ključnem trenutku tekme. Krasov trener pa vsekakor meni, da ni še nič izgubljeno, ker so rdeče-beli v polnem teku za uvrstitev v drugi del prvenstva.

PLAVANJE

BOROVCA V DEŽELNEM FINALU VLASTA UŠAJ SPET ODLIČNA

Trst - Borova plavalca, začetnika Daniel Pettiroso in Martin Lissiach, sta se v soboto z drugim mestom na 100 metrov prsno in enako uvrstitev na 200 metrov hrbtno uvrstila v deželni finale. Zelo dobro so se odrezali tudi slovenski otroci (Ušaj, Radetič, Colovatti, Zaccaria), ki zaradi večje bližine bazena nastopajo za tržiško društvo Rarinantes. Starejša začetnica Vlasta Ušaj je bila najboljša na 200 metrov hrbtno, medtem ko je na 800 metrov prosto zasedla 2. mesto.

SMUČARSKI SKOKI

NENADKRILJIVI PRIMOŽ PETERKA

Engelberg - 17-letni Moravčan Primož Peterka je še enkrat oz. dvakrat dokazal, da je trenutno v sanjski formi in v letošnjem svetovnem pokalu mu nasprotniki nikakor ne morejo biti kos. Zmagal je tako v soboto kot v nedeljo in povisil svojo prednost na lestvici svetovnega pokala na celih 112 točk.

ZDRUŽILI SMO VEC GLASOV V NOVI GLAS

PRIMORSKI TEDNIK

✓ ***Pokloni sebi in prijateljem
naročnino na
Novi glas***

✂

LETNA NAROČNINA:

ITALIJA in SLOVENIJA 65.000 LIR,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA
POŠTA 120.000 LIR.

NAVODILO ZA NAROČNIKE:

Obrazec izrežite ali fotokopirajte,
izpolnite ga v vseh delih in ga pošljite
po pošti ali osebno prinesite na tržaško
oz. goriško upravo Novega glasa -
Zadruga Goriške Mohorjeve.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 / 533177, FAX 0481 / 536978
34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
TEL. 040 / 365473, FAX 040 / 775419

NAROČAM SE

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

.....
IME IN PRIIMEK

.....
NASLOV

.....
DATUM

.....
PODPIS

NAROČAM PRIJATELJA

.....
IME IN PRIIMEK

.....
NASLOV

.....
DATUM

.....
PODPIS NAROČNIKA

NOVI
GLAS

*primorski
tednik*